

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İŞLETME ANABİLİM DALI

**TÜRKİYE'DEKİ İŞLETME GRUPLARINA BAĞLI İŞLETMELER İLE DİĞER İŞ
ÖRGÜTLERİNİN BAŞARIMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN: TUFAN KIZILTUĞ

**TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. SERKAN DİRLİK**

**AĞUSTOS, 2015
MUĞLA**

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İŞLETME ANABİLİM DALI

TÜRKİYE'DEKİ İŞLETME GRUPLARINA BAĞLI İŞLETMELER İLE DİĞER İŞ
ÖRGÜTLERİNİN BAŞARIMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

TUFAN KIZILTUĞ

Sosyal Bilimler Enstitüsünce

“Yüksek Lisans”

Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih 02/07/2015

Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 03/07/2015

Tez Danışmanı : Yrd.Doç.Dr. Serkan DİRLİK

Jüri Üyesi : Prof.Dr. Feyzullah EROĞLU

Jüri Üyesi : Doç.Dr. Soner TASLAK

Enstitü Müdürü : Prof. Dr. Mehmet MARANGOZ

TEMMUZ, 2015

MUĞLA

TUTANAK

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 24/06/2015 tarih ve 685/3 sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 24. maddesine göre, İşletme Anabilim Dalı Yüksek lisans öğrencisi Tufan KIZILTUĞ'un "**Türkiye'deki İşletme Gruplarına Bağlı İşletmeler İle Diğer İş Örgütlerinin Başarımlarının Karşılaştırılması**" adlı tezini incelemiş ve aday 03/07/2015 tarihinde saat 14:00.'de jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra **60** dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin **Kabul**..... olduğuna **aybıdır** ile karar verildi.

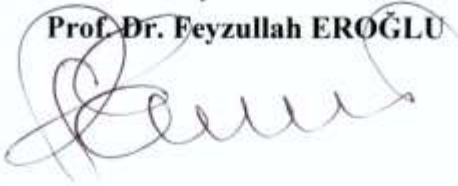

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Serkan DİRLİK

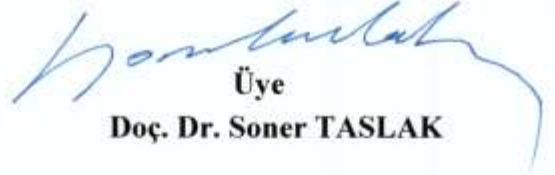
Üye

Prof. Dr. Feyzullah EROĞLU

Üye

Doç. Dr. Soner TASLAK

YEMİN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Türkiye’deki İşletme Gruplarına Bağlı İşletmeler İle Diğer İş Örgütlerinin Başarımlarının Karşılaştırılması” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

02.07.2015

Tufan KIZILTUĞ

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

YAZARIN

MERKEZİMİZCE DOLDURULACAKTIR.

Soyadı : KIZILTUĞ

Adı : TUFAN

Kayıt No:

TEZİN ADI

Türkçe : Türkiye'deki İşletme Gruplarına Bağlı İşletmeler İle Diğer İş Örgütlerinin Başarımlarının Karşılaştırılması

Y. Dil : A Comparison of Performance of Business Group's Affiliations with other Business Organizations' Performance in Turkey

TEZİN TÜRÜ: Yüksek Lisans

Doktora

Sanatta Yeterlilik

TEZİN KABUL EDİLDİĞİ

Üniversite : Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Fakülte : İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü

Diğer Kuruluşlar :

Tarih :

TEZ YAYINLANMIŞSA

Yayınlayan :

Basım Yeri :

Basım Tarihi :

ISBN :

TEZ YÖNETİCİSİNİN

Soyadı, Adı : DİRLİK, Serkan

Ünvanı : Yrd.Doç.Dr.

TEZİN YAZILDIĞI DİL :Türkçe

TEZİN SAYFA SAYISI:

TEZİN KONUSU (KONULARI) :

1. İşletme Grupları
2. Performans
3. İşletme Gruplarının Performansı

TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELER :

1. İşletme Grupları
2. İşletme Grubuna Bağlı İşletmeler
3. Bağımsız İşletmeler
4. Performans

Başka vereceğiniz anahtar kelimeler varsa lütfen yazınız.

İNGİLİZCE ANAHTAR KELİMELER: Konunuzla ilgili yabancı indeks, abstract ve thesaurus'u kullanınız.

1. Business Groups
2. Affiliated Firms
3. Non-Affiliated Firms
4. Performance

Başka vereceğiniz anahtar kelimeler varsa lütfen yazınız.

1- Tezimden fotokopi yapılmasına izin vermiyorum	☒
2- Tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir	☐
3- Kaynak gösterilmek şartıyla tezim tamının fotokopisi alınabilir	☐

Yazarın İmzası :

Tarih 03/08/2015

ÖZET

Bu çalışmada Türkiye’de faaliyet gösteren işletme grubuna bağlı işletmeler ile diğer iş örgütlerinin başarımlarının karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Bu çalışmada kaynak veri olarak İstanbul Sanayi Odasının 1993 yılından bu yana yayınladığı Türkiye'nin Birinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu ve 1997-2013 yılları arasındaki Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmaları kullanılmıştır. İlk olarak listelerdeki işletmeler tek tek ayrıştırılarak sahiplik yapısına göre kategorize edilmiş ve ayrıştırılmış, listelerde en az 10 yıl boyunca yer alan 636 işletme tespit edilmiş ve bu araştırmaya konu edilmiştir. Listelerde ekonomik gösterge olarak verilen verilerden yedi farklı gösterge araştırma kriteri olarak kabul edilmiştir.

Bu çalışmanın analiz kısmında ilk olarak en son yayınlanan 2013 yılı listesi bir bütün halinde tanımlanarak listelerin genel görünümü ortaya konmuş, daha sonra ise araştırmaya konu olan tüm firmaların yıllara göre ekonomik gösterge verileri tek bir liste haline getirilip varyans analizine tabi tutulmuştur.

Yapılan analizler sonucunda yedi farklı kriterden sadece aktif/varlık toplamı ve öz kaynak değerleri açısından işletme grubuna bağlı işletmelerin diğer iş örgütlerine göre anlamlı bir farkı olduğu tespit edilmiş, dört farklı kriterde ise yabancı sermayeli işletmelerin pozitif yönde anlamlı bir fark ortaya koyduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca bağımsız işletmelerin bu altı kriterde de istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlemlenmiştir. Yedinci kriter olan “İhracat” verilerine göre üç farklı iş örgütünün birbirleriyle istatistiksel olarak anlamlı bir fark ortaya kayamadıkları gözlemlenmiştir.

ABSTRACT

In this study, comparison of performance and financial achievement depending on group-affiliated companies and other business organizations is aimed.

In this study, prepared and published by Istanbul Chamber of Commerce from 1993 to 1997 as “Turkey’s Top 500 Biggest Industrial Enterprises” and from 1997 to present as “Turkey’s First 500 Biggest Industrial Enterprises” and “Turkey’s Second 500 Biggest Industrial Enterprises” investigations used as source data. First, the listed companies categorized by their ownership structure then 636 company decided which are on list at least 10 years of investigations. Seven different indicators accepted as criteria.

In the analysis section of this study, first, the data of 2013 defined and demonstrated as a whole, then, the main data list is compiled with the indicators of 636 companies and variance analysis (ANOVA) is applied.

As a result of analysis, group-affiliated firms and foreign-owned firms are significantly different than others for total assets and equity indicators and foreign-owned firms are significantly different for four other indicators positively. Additionally, non-affiliated firms are significantly different for these six indicators negatively. Finally, for seventh indicator (export), it is observed that there is not any significant difference among three business organizations.

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
1.1. ARAŞTIRMANIN SORUSU	2
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	2
2. LİTERATÜR TARAMASI	3
2.1. İşletme Grubu Kavramı	3
2.2. Türkiye’de İşletme Grupları.....	5
2.3. İşletme Gruplarının Performans Araştırmaları	7
3. YÖNTEM.....	10
3.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	10
3.2. VERİ SETİ	10
3.3. ANALİZ.....	12
4. BULGULAR	13
4.1. ÖRNEKLEME AİT TANIMLAYICI İSTATİSTİKLER	13
4.2. İŞLETME GRUBUNA BAĞLI ŞİRKETLER İLE DİĞER İŞ ÖRGÜTLERİN BAŞARIMININ KIYASLANMASINA YÖNELİK İSTATİSTİKSEL ANALİZLER.....	21
5. SONUÇ.....	44
KAYNAKÇA	47
EKLER.....	51
EK 1. İSİM/UNVAN DEĞİŞTİRENLER.....	51
EK 2. ÖRGÜTSEL SAHİPLİĞİ DEĞİŞENLER	60
EK 3. ARAŞTIRMAYA KONU EDİLEN İŞ ÖRGÜTLERİ.....	62
EK 4. ARAŞTIRMAYA KONU EDİLEN İŞLETME GRUPLARI	86
EK 5. 2013 YILI LİSTESİNDE YER ALAN İŞLETME GRUPLARI.....	89

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Örneklemede Yer Alan İşletme Grubuna Bağlı Şirketler, Yabancı Sermayeli İşletmeler ve Bağımsız İşletmelerin Üretimden Net Satışlara Göre Zaman İçinde Deseni.....	16
Şekil 2: Örneklemede Yer Alan İşletme Grubuna Bağlı Şirketler, Yabancı Sermayeli İşletmeler ve Bağımsız İşletmelerin Satış Hasılatına Göre Zaman İçinde Deseni.....	17
Şekil 3: Örneklemede Yer Alan İşletme Grubuna Bağlı Şirketler, Yabancı Sermayeli İşletmeler ve Bağımsız İşletmelerin Brüt Katma Değere Göre Zaman İçinde Deseni.....	18
Şekil 4: Örneklemede Yer Alan İşletme Grubuna Bağlı Şirketler, Yabancı Sermayeli İşletmeler ve Bağımsız İşletmelerin Öz kaynağa Göre Zaman İçinde Deseni.....	18
Şekil 5: Örneklemede Yer Alan İşletme Grubuna Bağlı Şirketler, Yabancı Sermayeli İşletmeler ve Bağımsız İşletmelerin Aktif (Varlık) Toplamına Göre Zaman İçinde Deseni.....	19
Şekil 6: Örneklemede Yer Alan İşletme Grubuna Bağlı Şirketler, Yabancı Sermayeli İşletmeler ve Bağımsız İşletmelerin Dönem Karı/Zararına Göre Zaman İçinde Deseni.....	20
Şekil 7: Örneklemede Yer Alan İşletme Grubuna Bağlı Şirketler, Yabancı Sermayeli İşletmeler ve Bağımsız İşletmelerin İhracata Göre Zaman İçinde Deseni.....	21

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 2013 Yılı Listesinde Yer Alan İşletme Kategorilerinin Sayıları ve Toplam İçindeki Oranları	14
Tablo 2: 2013 Yılı listesinde yer alan İşletme Kategorilerinin Genel Ekonomik Verilerinin Oransal Deseni.....	15
Tablo 3: Üretimden Net Satışlar için tanımlayıcı istatistikler.....	23
Tablo 4: Üretimden Net Satışlar (ANOVA)	24
Tablo 5: Çoklu karşılaştırmalar (Üretimden Net Satışlar)	25
Tablo 6: Satış Hasılatı için tanımlayıcı istatistikler	26
Tablo 7: Satış Hasılatı (ANOVA)	27
Tablo 8: Çoklu karşılaştırmalar (Satış Hasılatı).....	28
Tablo 9: Brüt Katma Değer için tanımlayıcı istatistikler	29
Tablo 10: Brüt Katma Değer (ANOVA).....	30
Tablo 11: Çoklu karşılaştırmalar (Brüt Katma Değer).....	31
Tablo 12: Öz kaynak için tanımlayıcı istatistikler	32
Tablo 13: Öz kaynak (ANOVA).....	33
Tablo 14: Çoklu karşılaştırmalar (Öz kaynak).....	34
Tablo 15: Aktif (Varlık) Toplamı için tanımlayıcı istatistikler.....	35
Tablo 16: Aktif (Varlık) Toplamı (ANOVA)	36
Tablo 17: Çoklu karşılaştırmalar (Aktif (Varlık) Toplamı)	37
Tablo 18: Dönem Karı/ Zararı için tanımlayıcı istatistikler.....	38
Tablo 19: Dönem Karı/Zararı (ANOVA).....	39
Tablo 20: Çoklu karşılaştırmalar (Dönem Karı/Zararı)	40
Tablo 21: İhracat için tanımlayıcı istatistikler.....	41
Tablo 22: İhracat (ANOVA)	42
Tablo 23: Çoklu karşılaştırmalar (İhracat)	43

1. GİRİŞ

Türkiye’de 1960’lı yıllarda ortaya çıkan ve daha çok holdingler olarak bilinen işletme grupları, Türkiye’de egemen iktisadi aktörler olarak değerlendirilmektedir (Üsdiken, 2008; Çolpan ve Hikino, 2008; Dirlik, 2014a). Türkiye’de büyük şirketler kesiminde hakim olan işletme grupları birçok ülkede de, özellikle gelişmekte olan, hakim iktisadi aktörlerdir (Çolpan vd., 2010). Türkiye’deki işletme grupları üzerine birçok çalışma söz konusudur fakat işletme gruplarını bağımsız bir örgütsel form olarak değerlendiren çalışmalar özellikle 2000’li yıllardan bu yana söz konusudur (Üsdiken, 2008). Üsdiken (2008) ve Dirlik (2014a) Türkiye’deki işletme gruplarına ilişkin yazını genel olarak değerlendirmişler ve yazının panoramasını ortaya koymuşlardır.

Uluslararası yazındaki çalışmaları kategorize eden Dirlik (2014b: 38), yedi tane araştırma çatısı olduğunu ortaya koymuştur. Bunlar; 1-İşletme gruplarında performans, 2-Kurumsal bağlamdaki değişimin işletme gruplarının varlığına, çeşitlenmesine, performansına etkileri ve işletme grupları arasındaki etkileşimler, 3-İşletme gruplarında yönetim kurulları ve yapısı, sahiplik yapısı, kurumsal yönetim ve profesyonel yöneticilik, 4-Bir örgüt formu olarak işletme grubu formunun varlığını ve önemini açıklama, 5-İşletme gruplarında yapı (örgüt formu), büyüme, strateji ve girişimcilik, 6-İşletme gruplarında yenilikçilik ve 7. İşletme gruplarının uluslararasılaşması şeklindedir. Yazar (Dirlik, 2014b), Web of Science’da başlığında “business group(s)” geçen 1980-2011 yılları arasında yayınlanmış 69 makaleyi incelediği çalışmada yukarıdaki araştırma çatıları içerisinde en fazla çalışılan konunun işletme gruplarında performans olduğunu tespit etmiştir. Belirtilen araştırmanın değerlendirmelerine göre işletme gruplarının performansı konusunda yazında önemli bir ilgi olduğu belirtilebilir. Bu tez çalışmasının kapsamı da Türkiye’deki işletme gruplarının performansıdır.

1.1. ARAŞTIRMANIN SORUSU

Bu araştırmanın cevap aradığı temel soru işletme grubu örgütsel formuna bağlı işletmeler, yabancı sermayeli, bağımsız işletmeler, devlet sahipliğindeki işletmeler gibi işletme grubuna bağlı olmayan iş örgütleri karşısında başarıyı daha iyi midir şeklinde ifade edilebilir.

İşletme grupları özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde sıklıkla görünen ve iktisadi açıdan buldukları ülkelerde önemli aktörler olan iş örgütlenmeleridir (Çolpan vd., 2010). Bu çalışma oluşturduğu yeni veri seti ile boylamsal olarak Türkiye'de faaliyet gösteren işletme gruplarına bağlı şirketlerin başarımlarını diğer iş örgütleri ile kıyaslamalı bir şekilde ortaya koymayı hedeflemiştir.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki işletme gruplarına bağlı işletmeler ile işletme gruplarına bağlı olmayan diğer iş örgütlerinin finansal başarımlarının karşılaştırılmasıdır.

Araştırmanın iki açıdan önemi olduğunu söylemek mümkündür. İlki, Türkiye'de faaliyet gösteren işletme gruplarına bağlı işletmeler ile diğer iş örgütleri karşısındaki finansal başarımlarını boylamsal olarak inceleyerek ortaya koymak olduğu belirtilebilir. İkincisi, özellikle Türkiye'de liberalleşmenin etkilerini işletme grupları üzerine etkilerini değerlendirmek olduğu belirtilebilir. Yazındaki değerlendirmeler liberalleşmenin işletme gruplarına olumsuz etkileri olacağı yönündedir (Şahin, 2005; Çolpan vd., 2010). Bu çalışmada işletme gruplarının finansal başarımları açısından böyle bir durumun varlığı da araştırılacaktır.

Çalışmanın, Türkiye'deki büyük işletmeler kesiminde işletme gruplarının hakim iktisadi aktörler olması ve özellikle uluslararası yazında işletme gruplarının performansının en fazla ilgi çekici konulardan biri olması ve bu konuda daha fazla incelemeye ihtiyaç duyulması nedeniyle katkısı olacağı ifade edilebilir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1. İşletme Grubu Kavramı

İşletme grubu kavramı oluştuğu ve geliştiği çevrenin, var olduğu ülkenin ve tanımlamaya çalışan akademik çevrelerin yaklaşım farklılıkları nedeniyle net ve kesin bir tanıma sahip değildir (Çolpan vd., 2010: 5). Çolpan vd.’ne göre (2010: 6), koordine edilmiş kümeler olarak işletme grupları, yasal olarak bağımsız girişimlerin birbirine bağlanması yoluyla faaliyet gösterirler. Bir diğer bakış açısına göre işletme grupları biçimsel ve biçimsel olmayan bağların bir grup olma yoluyla birbirlerine bağlanmış ve koordine edilen eylemler gerçekleştirmeye alıştırmış firmalar topluluğudur (Khanna ve Rivkin, 2001: 47-48; Carney vd., 2011). Chang ve Hong’a göre de (2000: 429), işletme grupları yasal olarak bağımsız firmaların tek bir ortak idari yapı ve bir ailenin finansal kontrolü altında toplanmasıdır.

Granovetter’e göre (2005: 429) işletme grupları, biçimsel ve/veya biçimsel olmayan yollarla daimi ve yasal olarak farklı firmaların birbirine bağlı olduğu topluluklardır. Bu tanımda öne çıkan iki husustan biri devamlılıktır. Yazara göre işletme grubundan bahsedebilmek için kurulan birlikteliğin devamlılığı esastır ve kısa süreli stratejik ortaklıklar bu tanıma girmez. İkinci olarak da eğer işletmeler tek bir varlık altında yasal olarak birleştirilmiş iseler bu durumda da işletme grubundan bahsedilemez.

Khanna ve Yafeh’e göre (2007: 331) işletme grupları genellikle, sürekli biçimsel (örn. özkaynak) ve biçimsel olmayan (örn. aile) bağlarla birbirlerine bağlı, birden çok endüstride faaliyet gösteren ve yasal olarak bağımsız firmaları içerirler ve işletme gruplarının sayıları özellikle gelişmekte olan ekonomilerde hızla artmaktadır.

İşletme gruplarını bir örgüt formu olarak karakterize eden özellikler, kapsamlı bir çeşitliliğe sahip olma, genellikle aile sahipliği-kontrolü ve kısmi olarak birbirine bağlanmış finansal bir yapı olarak sıralanmaktadırlar (Ghemawat ve Khanna,1998:35).

İşletme grupları, gelişmiş ülkelerdeki birbirleriyle ilişkili ürün portföylerine sahip “modern endüstriyel işletmeler” yerine, ilgisiz portföyler içeren bir diğer stratejik modeli oluşturan işletmeler olarak da tanımlanmaktadır (Çolpan ve Hikino, 2008: 24).

Guillen'e göre (2000: 362-363), işletme grupları (1) çok çeşitli endüstrilerde faaliyet gösterirler, (2) bağımsız firmalar arasındaki birlikteliklerin ötesinde, bütünlük girişimsel rehberlik altında faaliyet gösterirler ve (3) tamamen entegre bir örgütsel erişememektedirler.

Goto'ya göre (1982) işletme grupları, piyasa mekanizmasının kaynak tahsisinin temel aracı olduğu her ekonomide görülebilmektedir. Böyle ekonomilerde, işletme grupları kaynak tahsisi mekanizmasının ayrılmaz bir parçasıdır (a.g.e.). İşletme grupları temel olarak üye işletmeleri tarafından alınan kararları koordine eden bir sistem aracılığıyla ortak ilgilerini sürdüren firmaların birlikteliğidir (Goto, 1982: 61).

Bir işletme grubunda; "grup, beyin olarak tanımlanan bir ana firma ve buna bağlı olarak çalışan uzuv firmalardan oluşmaktadır" (Özkara vd., 2008: 61). Bununla birlikte işletme grubunda beyin olarak tanımlanan ana şirketin yönetiminde yer alan sermaye sahipleri bağlı olarak çalışan firmaların da yönetiminde yer almaktadırlar (Özkara vd., 2008). Bu şekilde kontrol, tamamen sermaye sahiplerinin yönetiminde yer aldığı beyin olarak adlandırılan ana şirket aracılığıyla sağlanmaktadır. Bu öğeler bir işletme grubunun yapısını oluşturan temel unsurlardır.

Geç gelişen ülkelerde ilişkisiz çeşitlendirme stratejileri sonucu yeni bir örgütsel form olarak ortaya çıkan işletme grupları, faaliyette buldukları ülkelerde oturmuş bir yapı haline gelmiştir (Kock ve Guillen, 2001). A.B.D. ve İngiltere dışında yoğun bir şekilde rastlanan bir örgüt formu olan işletme grupları, Brezilya, Şili, Çin, Hindistan, Endonezya, Güney Kore, Meksika, Tayland v.b. gelişmekte olan ülkelerde ise hızla sayılarını artırmaktadır (Morck vd., 2005; Khanna ve Yafeh, 2007) ve farklı ülkelerde farklı isimlerle tanımlanmaktadırlar. Örneğin, işletme grupları Japonya'da Keiretsu, Kore'de Chaebol, Taywan'da Jituanqiye, Latin Amerika'da Grupos Economicos, İspanya'da Grupos, Hindistan'da Business Houses, Türkiye'de Family Holdings (aile holdingleri), Pakistan'da Twenty Two Families, Çin'de Qiye Jituan olarak isimlendirilmektedir (Granovetter, 1995; Guillen, 2000: 363, Yiu vd., 2007: 1552; Carney vd., 2011: 437'den aktaran Dirlik, 2014b). Bununla birlikte, işletme gruplarının isimlerinin dışında, örgütsel özelliklerinde de farklılıklar gözlemlenmiştir (Khanna ve Yafeh, 2007). Örneğin, Güney Kore

“*chaebol*”leri aile sahipliğinin baskın olduğu ve bağlı firmaların aralarındaki ilişkilerin dikey entegrasyon yoluyla merkezdeki bir yapıyla denetlendiği bir yapı eğilimindeyken (Chang ve Gong, 2000), Tayvan’daki işletme gruplarında işletme yönetimindeki aile bireyleri ve yatırımcıların ortaklık ilişkiler daha fazla ön plandadır (Yiu vd., 2007).

2.2. Türkiye’de İşletme Grupları

Holding şeklinde örgütlenmiş olarak çok dalda faaliyet gösteren şirketler, Türkiye’deki tipik büyük iş birimini oluştururlar ve Türk toplumunun ayrılmaz bir parçası olup, Türkiye’deki girişimciliğin toplumsal ve siyasal çerçevesinin özelliklerini de taşımaktadırlar. (Buğra, 2005: 241).

Dirlik’in (2014b:57) Buğra’dan (2005) aktardığına göre Türkiye’de holdingleşmenin gerisinde yatan nedenlerden ilki 1960’ların ilk yarısında şirket vergi sisteminde yapılan değişikliklerin bu örgütsel form için avantaj sağlaması, ikincisi faaliyetlerin çok değişik sektörler yayılması nedeniyle bu farklı sektörlerdeki işletmeler üzerinde aile kontrolünün sürdürülmesi isteği ve üçüncü olarak da holdingleşme ile işadamlarının prestij kazanma istekleridir. Buğra (aktaran Dirlik, 2014b), Türkiye’deki holdingler üzerinde ‘devlet yetkilerinin değişik alanlardaki ekonomik işlevlerin gerçekleştirilmesinde bazı şirketlerin desteklenmesinin önemli olduğunu ve yeni bir faaliyet alanına girmenin genelde piyasa sinyallerinin değerlendirilmesiyle değil, devlet yetkilerinin öneri ve tavsiyeleri ışığında olduğunu belirterek devletin Türkiye’deki işletme gruplarının oluşumunda ve gelişmelerindeki önemini vurgulamıştır. Ayrıca Buğra (aktaran Dirlik, 2014b), devletin rant olanaklarını yaratırken, politika değişimindeki keyfiyetinin risk de yarattığını, bu riskleri azaltmak için de holdingleri değişik faaliyette bulunmaya ittiğini belirtmiştir.

Özkara vd. (2008:64)’nin aktardığına göre Türk iş sisteminin önemli bir yönü devletle olan ilişkileridir. Son dönemde Türkiye giderek güçlenen bir ekonomik liberalleşme ve uluslararasılaşma sürecine girmiş olsa da, Türk iş sisteminin Güney Kore’de olduğu gibi devlete bağımlı bir sistem olduğu ve bunu sürdürdüğü yönünde değerlendirmeler mevcuttur. Devletle yakın ve güçlü ilişkilere sahip bu iş sisteminin oluşması, Türkiye’nin 1930’lara kadar giden Cumhuriyet dönemi yerli sanayileşme hareketinin ve İttihat ve Terakki döneminden (1908-1918) itibaren başlayan Müslüman işadamı sınıfı yaratma politikasının bir ürünüdür (a.g.e.)

Karaevli'nin (2008:91) aktardığına göre Cumhuriyet kurulduğunda Türkiye'de her türlü kaynağı (insan gücü, sermaye, teknoloji) çok kıttı. Bu koşullarda Türkiye'de de diğer gelişmekte olan ülkelerdeki gibi büyüme ve yenilikçilik, gelişmiş ekonomilerdeki gibi yeni ürün grupları ve temel teknolojiler etrafında büyüyerek ve yeni alanlara yayılarak değil; yabancı teknolojiyi yerel pazarlarla birleştirmek yolu ile gerçekleşmiştir.

1950'li yıllar bugünün Türkiye'sindeki çoğu işletme grubunun temellerinin atıldığı yıllardır. Çünkü bu yıllarda özel kesimin desteklendiği sanayi ve kalkınma politikalarının yeniden yürürlüğe konulduğu yıllardır. İşletme gruplarının ilk örneklerinin ortaya çıkmasında, devletin bazı vergi düzenlemeleriyle birlikte, çeşitlenmiş alanlarda faaliyet gösteren firmaların finansal ve fiziksel kaynaklarının merkezi bir yaklaşımla yönetilmesi de etkili olmuştur. Bu dönemden itibaren özellikle belirli bir ailenin sahipliğindeki işletme grupları Türk ekonomisinde güçlerini hissettirmeye başlamıştır (Çolpan ve Hikino, 2008:29).

Çolpan ve Hikino (2008:37), Türkiye'deki işletme gruplarını iki stratejik kategoriye ayırmışlardır. Birinci kategori, 1920'li ile 1950'li yıllar arasında kurulmuş ve görece olarak erken bir dönemde birbiriyle ilgisiz iş kollarına girmiş öncü oyuncuları kapsamaktadır. Burada yer alan "erken dönem" gruplar, Türkiye'de 1980'lerin ilk yıllarında başlayan iktisadi serbestleşme çabaları öncesinde de, dört ya da daha fazla 2-haneli ISIC (Uluslararası Standart Endüstri Sınıflandırması) endüstrisinde faaliyet göstermiş ve ilgisiz çeşitlendirmeye erken girişmiş olan işletme gruplarıdır. Koç, Sabancı, Çukurova ve Yaşar bu gruplara örnek verilebilir.

Çolpan ve Hikino'nun (2008: 37) çalışmasında yer alan işletme gruplarının ikinci kategorisi, çoğunun 1950'ler ve daha sonrasında kökenleri bulunmasına rağmen, 1980 öncesi az çeşitlendirme göstermiş (dörtten az 2-haneli ISIC endüstrileri) ya da hiç çeşitlendirme göstermemiş gruplardan oluşmaktadır. Bu kategorideki işletme grupları esasen 1980'lerden itibaren geniş kapsamlı çeşitlendirme faaliyetlerine girişen "geç dönem" işletme gruplarıdır. Tekstil, metal işleme, bankacılık ve diğer çeşitli endüstrilerden doğan bu grupların yaygın çeşitlendirme davranışları 1980'lerin serbestleşmiş yerel piyasasındaki kâr elde etme fırsatları sayesinde hız kazanmış görünmektedir.

2.3. İşletme Gruplarının Performans Araştırmaları

“İşletme grubu” kavramı son yıllarda örgüt incelemelerinin ilgi çeken konularından biridir (Özkara vd., 2008), Üsdiken’in (2008) ‘web of science’ veri tabanında yaptığı taramada 1980-2007 yılları arasında yayınlanan 62 makalenin 47’sinin 2000 yılı ve sonrasında olması bunun bir göstergesidir. Dirlik (2014b:37-38) de benzer bir çalışmayı tekrar gerçekleştirmiş ve 1980 yılından itibaren başlığında “business groups” ifadesi yer alan yayınlanan 69 adet makale tespit etmiştir. Bu 69 makalenin sadece 5 tanesinin 2000 yılından önceye ait olması Üsdiken’in (a.g.e.) de belirttiği gibi işletme grupları ile ilgili çalışmaların çok yeni olduğunun göstergesidir. Dirlik (2014b:38), daha sonra tespit ettiği 69 adet makaleyi araştırma çatılarına göre sınıflandırmış ve en fazla sayıda (21) makalenin performans konusunda olduğu sonucuna varmıştır. Bu çalışma işletme gruplarının performansları konusunun cazip ve ilgi çeken bir alan olduğunu göstermektedir.

Literatürde işletme gruplarının performanslarını inceleyen belli başlı çalışmalar incelendiğinde genel olarak gelişmekte olan ekonomilere sahip ülkelerde yapılan çalışmalar ön plana çıkmaktadır.

Bu alandaki önemli bir çalışma Khanna ve Rivkin (2001)’in çalışmasıdır. Yazarlar aralarında Türkiye’nin de bulunduğu 14 gelişmekte olan ülkedeki işletme gruplarına bağlı işletmeleri kârlılık yönünden incelemişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre 14 ülkenin altısında bir işletme grubuna dahil olmanın daha kârlı olduğu, aralarında Türkiye’nin de bulunduğu beş ülkede herhangi bir anlamlı farklılığın olmadığı, üç ülkede ise bir işletme grubuna dahil olmanın kârlılığı olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.

Bir diğer önemli çalışma Khanna ve Yafeh (2007)’in çalışmasıdır. Aralarında Türkiye’nin de bulunduğu 12 gelişmekte olan ülkedeki işletme gruplarının incelendiği bu çalışmada işletme grupları, yapıları, yaygınlıkları ve hüküm sürme süreleri ve değişen çevre koşullarına göre uyum gösterme yeteneklerine göre sınıflandırmıştır.

Gelişmiş ülkelerdeki işletme gruplarının performanslarının araştırıldığı önemli bir diğer çalışma da Khanna ve Palepu (2000a)’nın çalışmalarıdır. Bu çalışmada gelişmekte olan bir ülke olan Hindistan’da işletme gruplarına bağlı

şirketlerle bağıntısız işletmelerin performanslarını kıyaslanmış finansal olarak başarının, grubun büyüklüğüyle ilintili olduğu ortaya konmuştur.

Gelişmiş ülkelerle gelişmekte olan ülkelerdeki işletme performansını kıyaslayan Chacar ve Vissa (2005), A.B.D. ve Hindistan'da imalat sektöründe faaliyet gösteren işletmeleri inceledikleri çalışmalarında gelişmekte olan ekonomilerdeki işletme gruplarının gelişmiş ülkelere göre daha düşük ekonomik performans sergilediklerini ortaya koymuştur.

Bir işletme grubuna dahil olmanın uluslararası çeşitlendirme ve işletme performansına olan etkilerini açıklamaya çalışan Gaur ve Kumar (2009) ise Hindistan'da imalat ve hizmet sektöründe faaliyet gösteren 240 işletmenin 1997-2001 yılları arasındaki ekonomik verilerini kullanarak bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Analiz sonuçlarına göre işletme performansının uluslararası çeşitlendirme ile pozitif bir ilişkisi olmakla birlikte bir işletme grubuna dahil olmanın bu pozitif etkiyi zayıflattığı sonucuna varılmıştır. Hindistan'da faaliyet gösteren 889 farklı işletme verilerini kullanarak benzer bir araştırmaya da Singh ve arkadaşları (2007) imza atmışlardır. Bir işletme grubuna bağlı olmanın ve çeşitlenme seviyesinin finansal performans üzerine etkilerini araştıran yazarlar yüksek çeşitlenme seviyesine sahip işletmelerin düşük çeşitlenme seviyesine sahip olanlara nazaran daha kötü bir işletme performansı ortaya koyduklarını ve bu olumsuz etkinin işletmelerin yerli işletme gruplarına ya da uluslararası işletme gruplarına dahil olduklarına göre farklılık gösterdiğine işaret etmektedir.

Gelişmekte olan ülkeler içinde araştırmalara sıkça konu olan bir başka ülke de Güney Kore'dir. Chang (2003)'ün Güney Kore'de faaliyet gösteren işletme grupları, ya da diğer adıyla "Chaebol"ler hakkında sahiplik yapısı ve performans temelli çalışması örnek olarak gösterilebilir. Chang bu çalışmasında performansın sahiplik yapısı üzerinde belirleyici etkisi olduğu, ancak tersinin mümkün olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Chang'ın Hong ile gerçekleştirdiği bir başka çalışmada ise (2000) işletme gruplarına bağlı şirketlerin, grubun diğer üyeleriyle finansal ve manevi (örn. Know-How) kaynakları paylaşabilmesi neticesinde daha başarılı olabileceğini ortaya koymuştur.

Chang ve Shin ise (2006) kurumsal yönetim ilkeleri bağlamında 1997-1998 Asya Krizi öncesi ve sonrası “Chaebol”lerde yönetim yaklaşımlarını inceleyerek kriz sonrasında üst düzey yöneticilerin pozisyonlarının performansla bağımsız işletmelere göre daha fazla bağlantılı ve daha hassas olduğunu ortaya koymuştur.

Koreli işletme gruplarını çeşitlendirme bağlamında inceleyen iki önemli eserden bahsedilebilir. Birincisi Choi ve Cowing’in (2002) çalışmalarıdır. Bu çalışmada yazarlar 1985-1995 yılları arasında faaliyet gösteren 25 büyük “Chaebol”ün ekonomik verilerini çeşitlendirme-odaklanma stratejileri bağlamında analiz etmiş ve yüksek düzeyde ve ilişkisiz çeşitlenmenin işletme grubuna olumlu yönde bir katkısının olmadığını ortaya koymuşlardır. Bu alandaki ikinci önemli çalışma ise Bae ve arkadaşlarına aittir (2011). Bae ve arkadaşlarının ortaya koyduğu sonuçlara göre Güney Kore’de ilişkisiz çeşitlendirmenin işletme grubuna bir katkısının olmadığı, ancak ilişkili çeşitlenmenin grubun büyüklüğüne de bağlı olarak katma değer sağlayabileceği vurgulanmıştır.

İşletme gruplarının performanslarını çeşitlenme açısından değerlendiren bir başka çalışma da Khanna ve Palepu (2000b)’ya aittir. 1988-1996 yılları arasında Şili’de faaliyet gösteren işletme gruplarının ekonomik verilerini analiz eden yazarlar, ilişkisiz çeşitlenmenin belirli bir eşiğin üstünde olması halinde işletme grubuna fayda sağladığını ve bu eşiğin de yıllar geçtikçe yükseldiğini ortaya koymuştur.

Türkiye’deki işletme grupları için yapılan çalışmalara bakılacak olursa, Gündüz ve Tatoğlu (2003)’nun işletme gruplarına bağlı işletmeler ile diğer iş örgütlerinin finansal göstergeler üzerinden karşılaştırıldığı çalışmasının sonuçlarına göre Türkiye’de gruplara bağlı şirketlerle bağımsız işletmelerin finansal başarımları arasında bir fark olmadığı gözlemlenmiştir. Ayrıca sahiplik açısından bakılarak aile holdinglerinin diğer holdinglerle anlamlı bir farklılığın olmadığı, ayrıca aktif varlıklar yönünden yabancı sermayeli işletmelerin yerli işletmelere göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirtilmektedir.

Yurtoğlu (2000), Türkiye’deki işletme gruplarını sahiplik, kontrol ve performans açısından değerlendirmiş ve işletme gruplarının sahipliğinin ailelerin elinde bulundurmasının ve piramidal sahiplik yapısının performansa olumsuz etki ettiği sonucuna ulaşmıştır.

3. YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırma nicel bir araştırma olup, ikincil veri analizine dayanmaktadır. Araştırmanın verilerini 1993 yılından bu yana her yıl düzenli olarak yapılan İstanbul Sanayi Odası'nın 1993-2013 yılları arasındaki işletme sıralaması araştırmasına konu olan işletmelerden oluşmaktadır. İstanbul Sanayi Odasının Türkiye'nin Birinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu ve 1997-2013 yılları arasındaki Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmalarındaki işletme gruplarına bağlı işletmeler ile diğer iş örgütlerine ait (*bağımsız işletme, yabancı sermayeli işletme, kamu işletmeleri, vakıf veya birliğe bağlı işletmeler*) finansal veriler (*Net Satış Hasılatı, Özkaynak, Aktifler, Dönem Karı/Zararı, İhracat, Çalışan Sayısı*) kullanılacaktır¹.

Araştırmanın ilk aşamasında belirtilen listedeki işletmeler ayrıştırılmış ve daha sonra bunlara ilişkin sürekli veriler oluşturularak işletme gruplarına bağlı işletmeler ile diğer iş örgütlerinin finansal açıdan başarılarının zaman içerisinde nasıl değiştiği karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Yapılan ayrıştırmalar detaylı olarak eklerde sunulmuştur. Verilerin analizi için SPSS istatistiksel analiz programından yararlanılmıştır.

3.2. VERİ SETİ

Bu araştırmaya esas olan veriler İstanbul Ticaret Odası'nın 1993 yılından 1997 yılına kadar yayınladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" ve 1997'den 2013'e dek yayınlanan "Türkiye'nin Birinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" ve "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" çalışmalarıdır. Bu çalışma Türkiye'deki sanayi kuruluşlarının yıllık "Üretimden Net Satış" rakamlarına göre sıralanması esasına dayalı olup, aynı zamanda işletmelerin "Satış Hasılatı" (1993 yılı verilerinde "Satış Hasılatı (KDV'li), sonraki yıllarda Satış Hasılatı (Net) olarak), "Brüt Katma Değer" (2007 yılı ve sonrasında "Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)" olarak, "Özkaynak" (1993 ve 1994 yıllarında Bilanço karı hariç ve 2005 yılına kadar "Öz sermaye" ismiyle), "Aktif (Varlık) Toplamı", "Ücretler Çalışanlar Ortalaması", "Ekonomik Faaliyet Kodu" (2011 yılına kadar "Sektör Kodu" adıyla ve sadece ISIC

¹ <http://www.iso.org.tr/projeler/arastirmalar/turkiyenin-500-buyuk-sanayi-kurulusu/> Verilere 06.11.2014 tarihinde ulaşılmıştır.

Rev.2 kodları, 2012 ve 2013 yıllarında “Ekonomik Faaliyet Kodu” adıyla ve hem ISIC Rev.2 hem de NACE Rev.2 kodlarıyla) ve Kamu/Özel/Yabancı Sermaye oranları da yayınlanmaktadır.

1997 yılından sonra yayınlanan Birinci 500 ve İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listeleri birleştirilerek 1000 işletmelik bir liste oluşturulmuş olup, araştırma kriterleri olarak “Üretimden Net Satışlar”, “Satış Hasılatı”, “Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)”, “Özkaynak”, “Aktif (Varlık) Toplamı”, “Dönem Karı/Zararı (Vergi Öncesi)” ve “İhracat” verileri seçilmiştir.

Bu çalışmada kullanılan sürekli verilerin anlamlı ve tutarlı olması adına listelerde en az 10 yıl boyunca (ardışık olma şartı aranmaksızın) yer alan firmaların örneklem olarak kabul edilmesine karar verilmiştir. Bu doğrultuda listede yer alan tüm firmalar yıllarıyla birlikte bir seri haline getirilmiş ve 10 yıldan daha az süre listede yer alan firmalar değerlendirme dışı bırakılmıştır. Bu işlem gerçekleştirilirken süreç içerisinde isim değiştiren firmaların göz önüne alınması gerekliliği doğmuştur. İsim değiştiren firmaların tespiti için listede verilen “Sıra No” sütununda verilen bir önceki yılın sıra numarası dikkate alınarak isim değiştirmekle beraber listede yer almaya devam eden işletmeler tespit edilmiştir. Ayrıca işletmelerin web siteleri tek tek incelenerek ve tarihçelerine bakılarak satın almalar, sahip değişiklikleri, unvan değişiklikleri v.b. hususlar tespit edilmiştir. İsim/unvan değiştiren işletmelerin listesi **Ek-1**'de verilmekte olup, çalışmalar esnasında en son isim/unvanlarına göre değerlendirmeye alınmışlardır.

Bu çalışmanın araştırma konusu işletme grubuna bağlı işletmeler ile diğer iş örgütü formlarının başarımlarının karşılaştırılmasıdır. Dolayısıyla veri seti üzerinde yapılan ikinci işlem işletmelerin hangi örgüt formuna sahip olduklarının tespitidir. Listede yer alan tüm işletmelerin web siteleri tek tek incelenerek, gerektiğinde faaliyet raporları, Rekabet Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulu kararları incelenerek sahip olduğu örgüt formları tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalar sonucunda altı farklı örgüt formu tespit edilmiştir. Bunlar: 1) İşletme Grubuna Bağlı İşletme², 2) Bağımsız

² Bir işletmenin işletme grubuna bağlı bir işletme olabilmesi için bağlı bulunduğu grubun en az 3 farklı sektörde faaliyet göstermesi şartı aranmıştır. 3'ten az sektörde yer alan holding/gruplara bağlı işletmeler “Bağımsız İşletme” olarak kabul edilmiştir.

İşletme, 3) Yabancı Sermayeli İşletme³, 4) Kamu İşletmesi, 5) Vakıf/OYAK İşletmesi ve 6) Kooperatif İşletmeleridir. Hakkında herhangi bir bilgi bulunamayan işletmeler “Bağımsız İşletme” olarak kabul edilmiştir.

Ayrıştırmalar sonucunda ortaya çıkan bir diğer husus 21 yıllık süre zarfında bu listede en az 10 yıl yer almakla birlikte süre içerisinde örgüt formunda değişiklik meydana gelen işletmelerdir. Örneğin Kamu İşletmesiyken özelleştirilen (yerli veya yabancı sermayeye), yabancı sermayeye satışı yapılan işletmeler, işletme grupları tarafından satın alınan ya da satılan işletmeler söz konusudur. Bu gibi işletmelerin verilerinin analizler yapılacağı sırada tutarsızlığa neden olacağı açıktır. Yapılan çalışma sonucunda 69 işletme tespit edilmiş olup, **Ek-2**'de listesi verilen bu işletmeler liste dışı bırakılmıştır.

Son olarak yapılan ayrıştırmalar neticesinde tespit edilen 22 Kamu İşletmesi, 12 Kooperatif İşletmesi ve 10 Vakıf/OYAK İşletmesi sayılarının azlığı neticesinde araştırma dışı bırakılmış olup 326 Bağımsız İşletme, 221 İşletme Grubuna Bağlı İşletme ve 89 Yabancı Sermayeli İşletmeden oluşan veri seti analize hazır hale getirilmiştir. Bu işletmelerin listesi, sahip olduğu örgüt formu ve işletme grubuna bağlı işletmelerin bağlı olduğu gruplar **Ek-3**'te verilmektedir.

3.3. ANALİZ

Araştırmada iki temel düzeyde analizler gerçekleştirilmiştir. Öncelikle 2013 yılında yayınlanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” ve “Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” sıralama araştırmasındaki işletmelerin kategorileştirilmesi yapılarak işletmeler sahiplik özellikleri açısından kıyaslanmıştır. İkinci olarak, İstanbul Sanayi Odası'nın 1993 yılından 1997 yılına kadar yayınladığı “Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” ve 1997'den 2013'e dek yayınlanan “Türkiye'nin Birinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” ve “Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” sıralama araştırmalarındaki işletme grubuna bağlı şirketler, yabancı sermayeli şirketler ve bağımsız olarak ifade edebileceğimiz işletmelerin “Üretimden Net Satış”, “Satış Hasılatı”, “Brüt Katma Değer”, “Özkaynak” “Aktif (Varlık) Toplamı”, “Dönem Karı/Zararı” ve “İhracat” değerlerindeki belirtilen yıllardaki değişimler değerlendirilmiştir. Son olarak, yukarıdaki belirtilen finansal göstergeler

³ Sermaye oranı %50 ve daha fazla oranda yabancı sermayeye ait olan işletmeler “Yabancı Sermayeli İşletme” olarak kabul edilmiştir.

temelinde gruplar arasında farklılıkların istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığı sınanmıştır. İzleyen bölümde araştırma bulgularına yer verilmektedir.

4. BULGULAR

Araştırmanın bulguları iki alt başlıktan oluşmaktadır. İlk başlıkta yukarıda da belirtildiği gibi tanımlayıcı istatistikler olarak ifade edebileceğim örnekleme ilişkin karakteristikleri yansıtan analiz bulgularına yer verilmiştir. İkinci alt başlıkta ise bu araştırmanın temel amacını oluşturan karşılaştırmaya ilişkin istatistiksel analizlere yer verilmiştir

4.1. ÖRNEKLEME AİT TANIMLAYICI İSTATİSTİKLER

Örnekleme oluşturan veri setini tanımlayabilme adına ilk olarak 2013 yılında yayınlanan “Türkiye’nin Birinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” ve “Türkiye’nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” listeler birleştirilerek sermaye sahipliği açısından kategorize edilmişlerdir.

Yapılan inceleme sonucunda 2013 yılı listesinde 139 işletme grubuna bağlı 264 işletme, 503 bağımsız işletme⁴, 145 yabancı sermayeli işletme, 20 Vakıf/OYAK/TSK işletmeleri, 17 kamu işletmesi ve 7 kooperatif/birlik işletmesi tespit edilmiştir. Tablo 1’de bu kategorilerin toplam içindeki oranları, tablo 2’de bu kategorilere dahil olan işletmelere ait ekonomik verilerinin oranları ve dağılımı, Ek-4’te ise bu listede bir veya daha fazla işletmesi yer alan işletme grupları verilmektedir.

⁴ Bu çalışmada bağımsız işletme ile kastedilen işletme grubuna bağlı olmayan, yabancı sermayeli olmayan, herhangi bir vakıf veya kooperatif sahipliğinde olmayan Türk işletmeleridir.

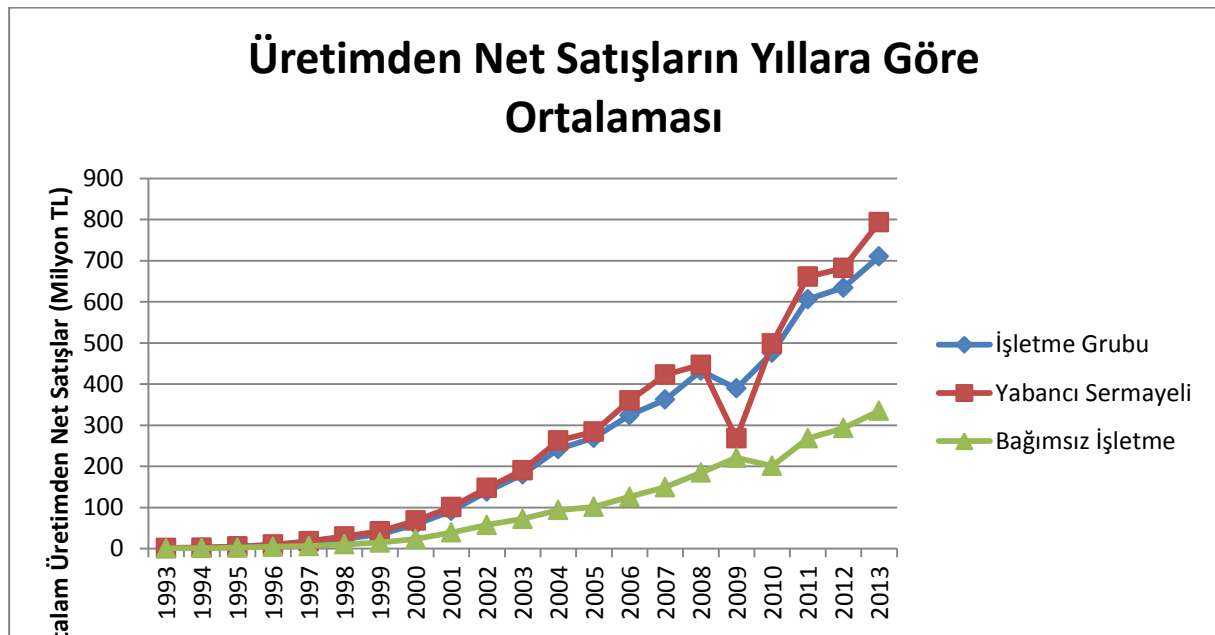
Tablo 1: 2013 Yılı Listesinde Yer Alan İşletme Kategorilerinin Sayıları ve Toplam İçindeki Oranları⁵

İşletme Grubu Sayısı	İşletme Grubuna Bağlı İşletme Sayısı ve Oranı	Bağımsız İşletme Sayısı ve Oranı	Kooperatif veya Birliğe Bağlı İşletme Sayısı ve Oranı	Vakıf, OYAK veya TSK'ya Bağlı İşletme Sayısı ve Oranı	Kamu işletmelerinin Sayısı ve Oranı	Yabancı Sermayeli İşletmelerin Sayısı ve Oranı	Anonim (İsimsiz)	Toplam
139	264	503	7	20	17	145	44	1000
	(0,276)	(0,526)	(0,007)	(0,021)	(0,018)	(0,152)	-	

⁵ Parantez içindeki oranlar hesaplanırken Anonim/İsimsiz işletmeler toplama dahil edilmemiştir.

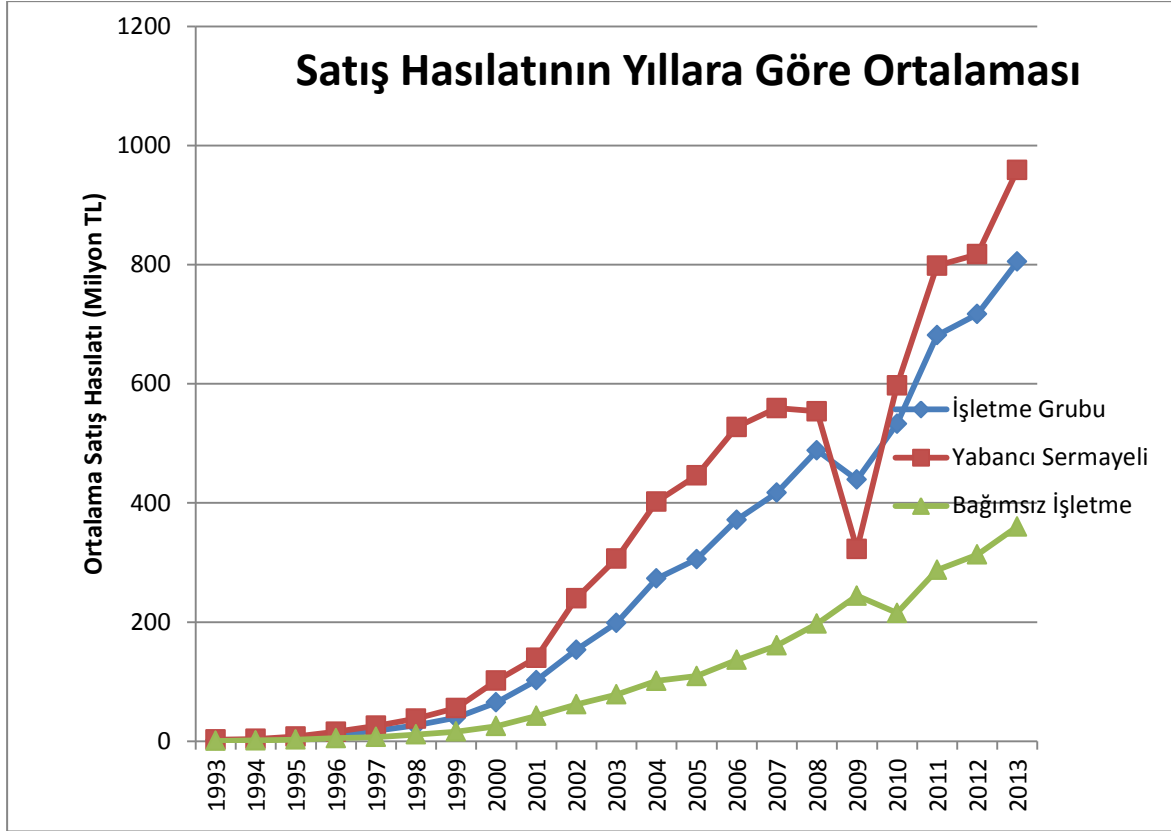
Tablo 1 ve Tablo 2’de yer alan bilgiler incelendiğinde 2013 Yılı listesinde %52,6 oran ile hâkim işletme tipi olarak görülen bağımsız işletmelerin aynı ağırlığı ekonomik verilerde sergileyemediği görülmektedir. Yedi farklı ekonomik göstergenin tamamında işletme grubuna bağlı işletmeler birinci sıradayken bağımsız işletmeler sadece dört gösterge yabancı sermayeli şirketlerden daha yüksek ortalamaya sahiptirler.

Örnekleme ait tanımlayıcı analizlerin ikincisi ekonomik göstergelerin işletme tipine göre yıllar içinde dağılımlarını gösteren şekillerdir. Şekil 1.’de veri setindeki işletme grubuna bağlı şirketler, yabancı sermayeli şirketler ve bağımsız işletmelerin üretimden net satışlarının yıllara göre ortalamaları görülmektedir.

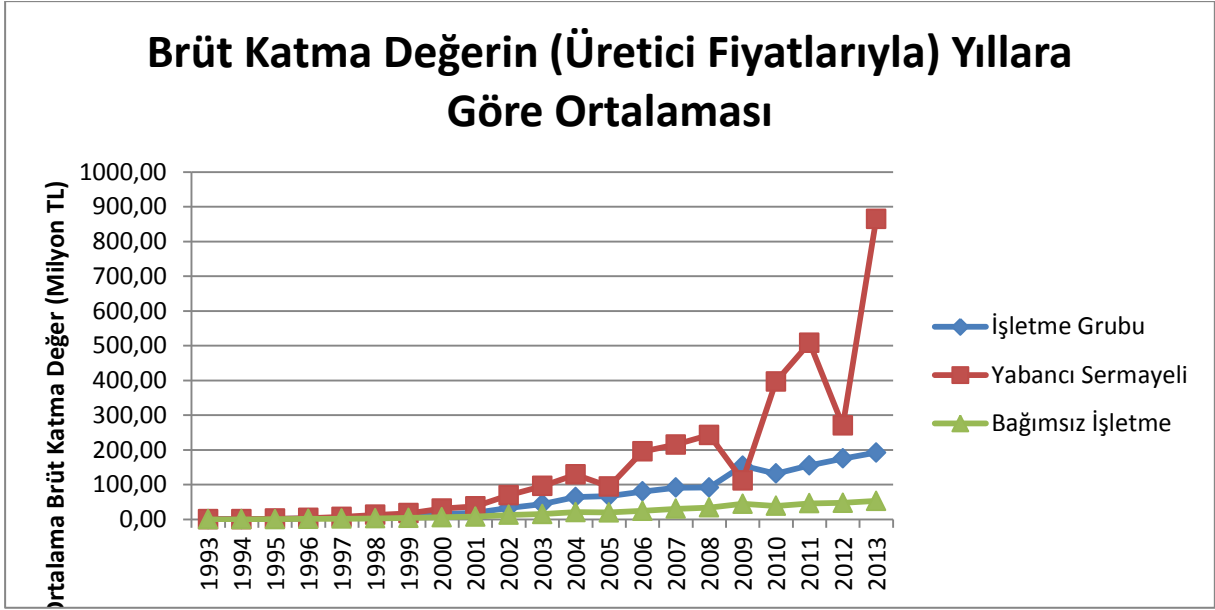
Şekil 1: Örneklemede Yer Alan İşletme Grubuna Bağlı Şirketler, Yabancı Sermayeli İşletmeler ve Bağımsız İşletmelerin Üretimden Net Satışlara Göre Zaman İçinde Deseni

Şekil 1.’de görüldüğü üzere işletme gruplarına bağlı işletmeler ile yabancı sermayeli işletmelerin üretimden net satışlar ortalamasının bağımsız işletmelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir ve bu farklılık son yıllarda genişlemektedir. 2009’da görüldüğü üzere yabancı sermayeli işletmelerin üretimden net satış ortalaması işletme gruplarına bağlı şirketler ve bağımsız işletmelere göre daha fazla düşüş yaşamıştır. Bu da dünya ölçeğinde etkisi olan ABD kaynaklı krizde yabancı sermayeli işletmelerin daha fazla etkilendiklerini göstermektedir. Şekil 2.’de veri setindeki işletme grubuna bağlı şirketler, yabancı sermayeli şirketler ve bağımsız işletmelerin satış hasılatlarının yıllara göre ortalamaları görülmektedir.

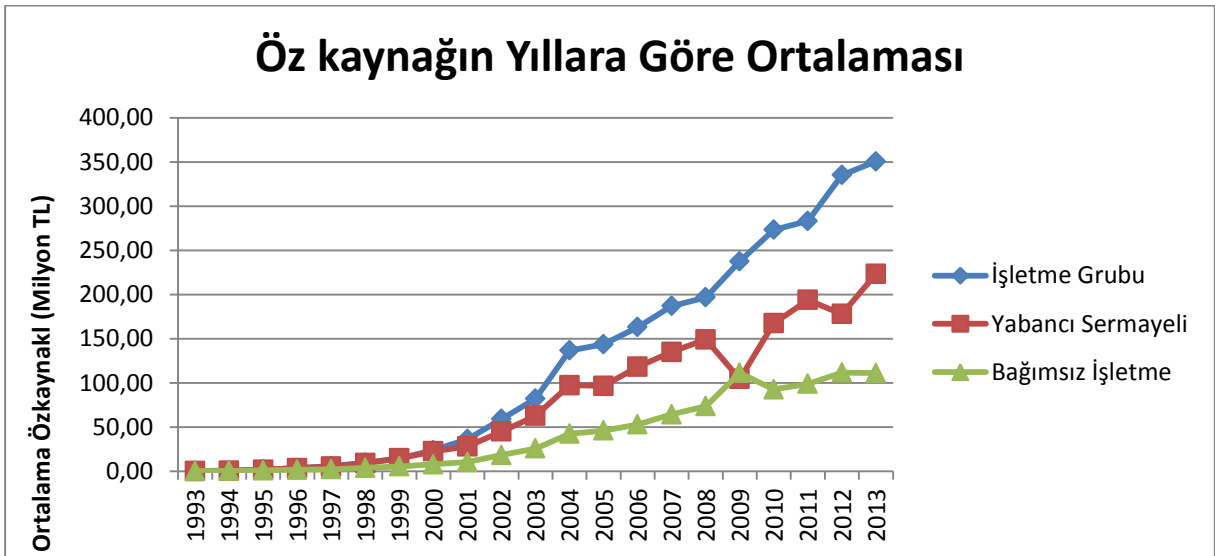
Şekil 2: Örnekleimde Yer Alan İşletme Grubuna Bağlı Şirketler, Yabancı Sermayeli İşletmeler ve Bağımsız İşletmelerin Satış Hasılatına Göre Zaman İçinde Deseni

Şekil 2.'ye göre yabancı sermayeli işletmelerin satış hasılatı ortalamaları diğer iki iş örgütü formuna göre daha fazladır ve bu fazlalık yıllar içinde artmıştır. Satış hasılatı temelinde Türkiye'de işletme gruplarına bağlı şirketlerin ortalaması ikinci sırada yer almaktadır. Bağımsız işletmeler ise diğer iki iş örgüt türüne göre en düşük ortalama değere sahiptir. Şekil 3.'de veri setindeki işletme grubuna bağlı şirketler, yabancı sermayeli şirketler ve bağımsız işletmelerin brüt katma değere göre ortalamaları görülmektedir.

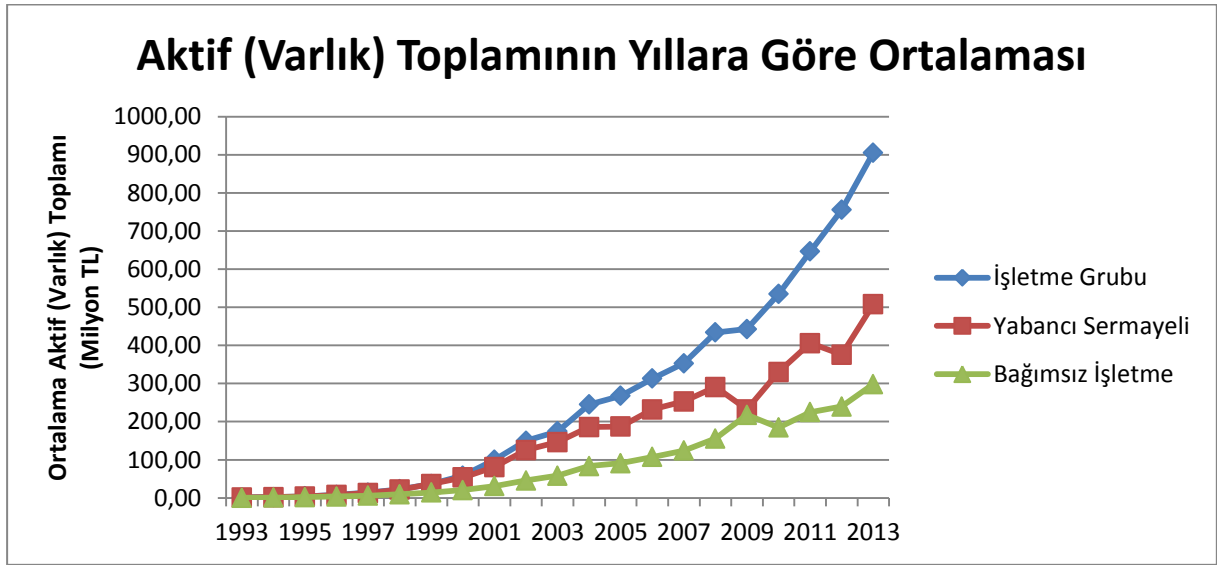
Şekil 3: Örnekleimde Yer Alan İşletme Grubuna Bağlı Şirketler, Yabancı Sermayeli İşletmeler ve Bağımsız İşletmelerin Brüt Katma Değere Göre Zaman İçinde Deseni

Şekil 3'teki sonuçlar da satış hasılatında olduğu gibidir. Yabancı sermayeli işletmelerin brüt katma değer ortalamaları diğer iki iş örgütü formuna göre daha fazladır. Brüt katma değer temelinde, Türkiye'de işletme gruplarına bağlı şirketlerin ortalaması ikinci sırada yer almaktadır. Bağımsız işletmeler ise diğer iki iş örgüt türüne göre en düşük ortalama değere sahiptir. Şekil 4.'deki veri setindeki işletme grubuna bağlı şirketler, yabancı sermayeli şirketler ve bağımsız işletmelerin öz kaynağa göre ortalamaları görülmektedir.

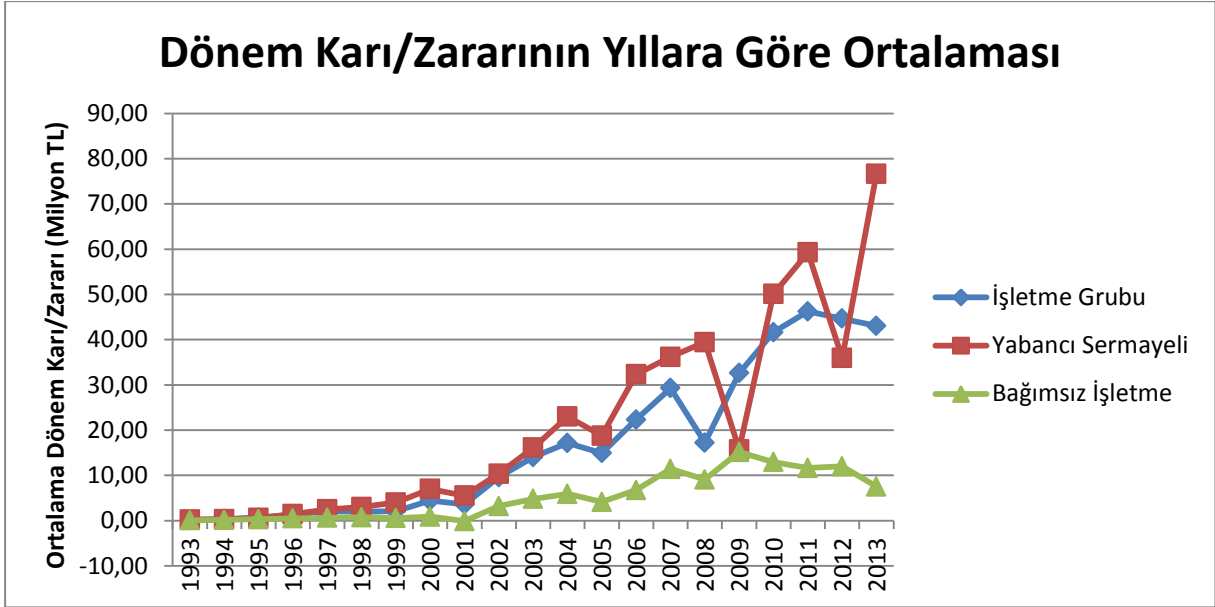
Şekil 4: Örnekleimde Yer Alan İşletme Grubuna Bağlı Şirketler, Yabancı Sermayeli İşletmeler ve Bağımsız İşletmelerin Öz kaynağa Göre Zaman İçinde Deseni

Şekil 4.'te işletme grubuna bağlı işletmelerin öz kaynak ortalamalarının yabancı sermayeli ve bağımsız işletmelere göre daha iyi olduğu görülmektedir. Öz kaynak ortalamasının büyüklüğü açısından işletme gruplarını yabancı sermayeli işletmeler takip etmektedir. Bağımsız işletmeler ise yine iki iş örgütü türüne göre daha düşük ortalama öz kaynağa sahiptirler. Şekil 5.'de veri setindeki işletme grubuna bağlı şirketler, yabancı sermayeli şirketler ve bağımsız işletmelerin aktif toplamalarına göre ortalamaları görülmektedir.

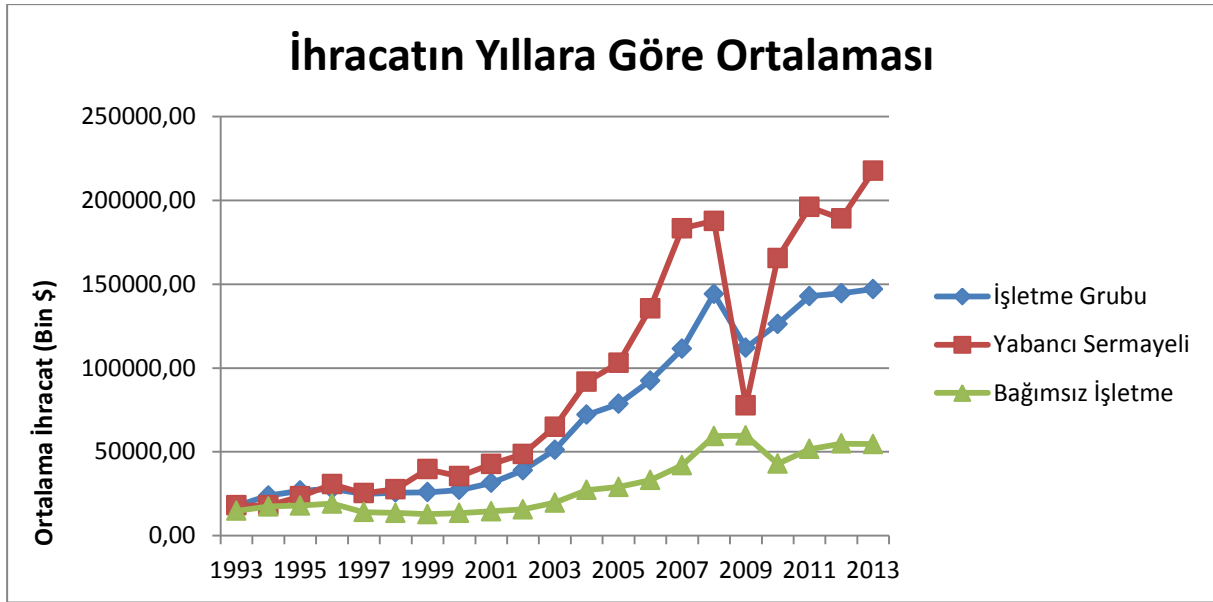
Şekil 5: Örneklemede Yer Alan İşletme Grubuna Bağlı Şirketler, Yabancı Sermayeli İşletmeler ve Bağımsız İşletmelerin Aktif (Varlık) Toplamına Göre Zaman İçinde Deseni

Şekil 5.'te işletme grubuna bağlı işletmelerin aktif ortalamalarının da yabancı sermayeli ve bağımsız işletmelere göre daha iyi olduğu görülmektedir. Aktif ortalamasının büyüklüğü açısından işletme gruplarını yabancı sermayeli işletmeler takip etmektedir. Bağımsız işletmeler ise yine iki iş örgütü türüne göre daha düşük aktif ortalamasına sahiptirler. Şekil 6.'da veri setindeki işletme grubuna bağlı şirketler, yabancı sermayeli şirketler ve bağımsız işletmelerin dönem karı/zararı ortalamaları görülmektedir.

Şekil 6: Örnekleimde Yer Alan İşletme Grubuna Bağlı Şirketler, Yabancı Sermayeli İşletmeler ve Bağımsız İşletmelerin Dönem Karı/Zararına Göre Zaman İçinde Deseni

Şekil 6.'dan anlaşılacağı üzere en yüksek dönem karı ortalamasına yabancı sermayeli işletmeler sahiptir. Onları işletme gruplarına bağlı işletmeler izlerken bağımsız işletmeler dönem karı ortalaması açısından diğer iki türdeki işletmelere göre daha düşük ortalama değere sahiptir. Şekil 7.'de veri setindeki işletme grubuna bağlı şirketler, yabancı sermayeli şirketler ve bağımsız işletmelerin ihracat ortalamaları görülmektedir.

Şekil 7: Örneklemede Yer Alan İşletme Grubuna Bağlı Şirketler, Yabancı Sermayeli İşletmeler ve Bağımsız İşletmelerin İhracata Göre Zaman İçinde Deseni

Şekil 7’de görüldüğü üzere ihracat açısından en iyi ortalama değere sahip iş örgütü türü yabancı sermayeli işletmelerdir. Onları işletme gruplarına bağlı şirketler takip ederken bağımsız işletmeler ihracatta en düşük ortalama sahip iş örgütü türüdür.

Yukarıda yer alan grafiklerden de anlaşılacağı üzere Türkiye’de işletme grubuna bağlı işletmelerin yedi ekonomik göstergenin sadece ikisinde yabancı sermayeli işletmelerden daha iyi ortalama değere sahipken, diğer beş kriterde yabancı sermayeli işletmelerin daha yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu yedi ekonomik göstergeye göre işletme türlerinin ne durumda olduğu anlaşılmaktadır. Fakat aralarındaki farklılıkların istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadıklarını anlamak için karşılaştırmalı istatistiksel analizler gerekmektedir. İzleyen bölümde bu analizler yapılmıştır.

4.2. İŞLETME GRUBUNA BAĞLI ŞİRKETLER İLE DİĞER İŞ ÖRGÜTLERİN BAŞARIMININ KIYASLANMASINA YÖNELİK İSTATİSTİKSEL ANALİZLER

Araştırmada sürekli veri üreten ve iş örgütü türüne ait 30’un üzerinde örnek olmasının gözetilmesi nedeniyle araştırmada işletme grubuna bağlı şirketler (221), yabancı sermayeli şirketler (89) ve bağımsız işletmeler (326) analize konu edilmiştir. Belirtilen kriterleri sağlamaması nedeniyle kamu işletmeleri (22), kooperatife bağlı işletmeler (12) ve Vakıf/OYAK’a bağlı işletmeler (10) analiz dışında tutulmuştur.

İzleyen analizler İstanbul Sanayi Odası araştırmalarındaki ekonomik göstergelere göre işletme grubuna bağlı şirketler, yabancı sermayeli şirketler ve bağımsız işletmelerin kıyaslamasını içermektedir. Bu analizler için Varyans Analizinden (ANOVA) yararlanılmıştır.

Tablo 1’de üretimden satışlara göre işletme grubuna bağlı şirketler, yabancı sermayeli şirketler ve bağımsız işletmelerin kıyaslamasına ait tanımlayıcı istatistik analiz sonucu görölmektedir.

Tablo 3: Üretimden Net Satışlar İçin Tanımlayıcı İstatistikler

Tanımlayıcı İstatistikler								
Üretimden Net Satışlar								
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Min.	Max.
					Lower Bound	Upper Bound		
İşletme Grubuna Bağlı İşletme	221	23607075473,8914	37923737047,50036	2551026615,85235	18579497953,0480	28634652994,7348	1,23E+009	3,27E+011
Yabancı Sermayeli İşletme	89	24910677326,9214	39714219539,27972	4209698851,77437	16544785464,8005	33276569189,0422	2,03E+009	2,58E+011
Bağımsız İşletme	326	11195217188,7730	12221011733,85554	676859238,56545	9863638725,1434	12526795652,4026	7,95E+008	1,17E+011
Total	636	17427444599,6321	28885510619,47939	1145385000,05282	15178244223,9331	19676644975,3311	7,95E+008	3,27E+011

Tablo 3'te görüldüğü üzere, yabancı sermayeli işletmelerin üretimden satışlar ortalaması en yüksektir. Bunu işletme grubuna bağlı işletmeler izlemektedir. Son olarak en düşük ortalamaya sahip olan grup bağımsız işletmelerdir. İzleyen tablo üretimden net satışlar değişkenine göre üç farklı iş örgütünün kıyaslamasına yönelik olarak yapılan varyans analizi çıktısını ifade etmektedir.

Tablo 4: Üretimden Net Satışlar (ANOVA)

ANOVA					
Üretimden Net Satışlar					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	26085457524738904000000,000	2	13042728762369452000000,000	16,389	0,000
Within Groups	503741222055277000000000,000	633	7957997188866935000,000		
Total	529826679580015940000000,000	635			

Tablo 4'te görüldüğü üzere varyans analizi anlamlılık düzeyi 0,05'in altındadır. Bu da üretimden net satışlar açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. İzleyen tabloda bu farklılıkların nedeni görülmektedir.

Tablo 5'te üretimden net satışlara ilişkin çoklu karşılaştırmalar görülmektedir. Analiz çıktısına göre işletme grubuna bağlı şirketler bağımsız işletmelere göre daha yüksek üretimden satış skoruna sahiptir ve bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. Yine analiz çıktısına göre, yabancı sermayeli işletmeler de bağımsız işletmelere göre daha yüksek üretimden satış skoruna sahiptir ve bu farklılık da istatistiksel olarak anlamlıdır. Bir başka ifade ile bağımsız işletmeler hem işletme grubuna bağlı şirketlere göre hem de yabancı sermayeli işletmelere göre üretimden satışlar açısından daha düşük skora sahiptir ve bu farklılıklar istatistiksel olarak da anlamlıdır. Yabancı sermayeli işletmeler ile işletme gruplarına bağlı şirketler arasındaki fark ise istatistiksel açıdan anlamlı değildir.

Tablo 6.'da satış hasılatı için tanımlayıcı istatistikler görülmektedir.

Tablo 5: Çoklu Karşılaştırmalar (Üretimden Net Satışlar)

Çoklu Karşılaştırmalar						
Dependent Variable: Üretimden Net Satışlar						
Tukey HSD						
(I) ŞirketGrubu	(J) ŞirketGrubu	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yabancı Sermayeli İşletme	-1303601853,02995	3541535483, 44515	,928	-9623504685,4893	7016300979,4294
	Bağımsız İşletme	12411858285,11840*	2458049457, 91118	,000	6637319884,2477	18186396685,9891
Yabancı Sermayeli İşletme	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	1303601853,02995	3541535483, 44515	,928	-7016300979,4294	9623504685,4893
	Bağımsız İşletme	13715460138,14834*	3373821765, 78716	,000	5789556417,4042	21641363858,8925
Bağımsız İşletme	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	-12411858285,11840*	2458049457, 91118	,000	-18186396685,9891	-6637319884,2477
	Yabancı Sermayeli İşletme	-13715460138,14834*	3373821765, 78716	,000	-21641363858,8925	-5789556417,4042

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 6: Satış Hasılatı İçin Tanımlayıcı İstatistikler

Tanımlayıcı İstatistikler								
Satış Hasılatı								
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
İşletme Grubuna Bağlı İşletme	221	26664900761,2896	44572288867,69833	2998256608,74454	20755919869,3722	32573881653,2070	1,27E+009	3,97E+011
Yabancı Sermayeli İşletme	89	34107187360,1798	51272545739,86018	5434878978,67809	23306507449,2711	44907867271,0885	2,11E+009	2,66E+011
Bağımsız İşletme	326	12121750458,7362	12614925266,74296	698676091,35450	10747251917,1009	13496249000,3714	8,05E+008	1,18E+011
Total	636	20251844957,3098	34773833479,33110	1378872189,11411	17544144188,0022	22959545726,6173	8,05E+008	3,97E+011

Tablo 6’da görüldüğü üzere, yabancı sermayeli işletmelerin satış hasılatı ortalaması en yüksektir. Bunu işletme grubuna bağlı işletmeler izlemektedir. Son olarak en düşük ortalamaya sahip olan grup bağımsız işletmelerdir. İzleyen tablo satış hasılatı değişkenine göre üç farklı iş örgütünün kıyaslamasına yönelik olarak yapılan varyans analizi çıktısını ifade etmektedir.

Tablo 7: Satış Hasılatı (ANOVA)

ANOVA					
Satış Hasılatı					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	47722595911774 340000000,000	2	23861297955887170000 000,000	20,974	,000
Within Groups	72013178331686 3400000000,000	633	11376489467880938000 00,000		
Total	76785437922863 7700000000,000	635			

Tablo 7’de görüldüğü üzere anlamlılık düzeyi 0,05’in altındadır. Bu da satış hasılatı açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Tablo 8.’de bu farklılıkların nedeni görülmektedir. Analiz çıktısına göre işletme grubuna bağlı şirketler bağımsız işletmelere göre daha yüksek üretimden satış skoruna sahiptir ve bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. Yine analiz çıktısına göre, yabancı sermayeli işletmeler de bağımsız işletmelere göre daha yüksek üretimden satış skoruna sahiptir ve bu farklılık da istatistiksel olarak anlamlıdır. Bir başka ifade ile bağımsız işletmeler hem işletme grubuna bağlı şirketlere göre hem de yabancı sermayeli işletmelere göre satış hasılatı açısından daha düşük skora sahiptir ve bu istatistiksel olarak da anlamlıdır. Yabancı sermayeli işletmeler ile işletme gruplarına bağlı şirketler arasındaki fark ise istatistiksel açıdan anlamlı değildir.

Tablo 8: Çoklu Karşılaştırmalar (Satış Hasılatı)

Çoklu Karşılaştırmalar						
Dependent Variable: Satış Hasılatı						
Tukey HSD						
(I) ŞirketGrubu	(J) ŞirketGrubu	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yabancı Sermayeli İşletme	-7442286598,89018	4234419113,25717	,185	-7389936633,4275	2505363435,6471
	Bağımsız İşletme	14543150302,55340*	2938954488,68562	,000	7638852466,4357	21447448138,6711
Yabancı Sermayeli İşletme	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	7442286598,89018	4234419113,25717	,185	-2505363435,6471	17389936633,4275
	Bağımsız İşletme	21985436901,44358*	4033893049,08921	,000	12508869925,9499	31462003876,9373
Bağımsız İşletme	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	-14543150302,55340*	2938954488,68562	,000	-21447448138,6711	-7638852466,4357
	Yabancı Sermayeli İşletme	-21985436901,44358*	4033893049,08921	,000	-31462003876,9373	-12508869925,9499

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 9: Brüt Katma Değer İçin Tanımlayıcı İstatistikler

Tanımlayıcı İstatistikler								
Brüt Katma Değer								
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
İşletme Grubuna Bağlı İşletme	221	5568669542,7647	12575099837,18054	845892754,22588	3901579372,1788	7235759713,3506	-8065136092,00	1,17E+011
Yabancı Sermayeli İşletme	89	10499260303,6629	38656297316,09847	4097559320,39599	2356222195,6972	18642298411,6287	1,61E+008	3,30E+011
Bağımsız İşletme	326	1945889687,0583	1888765664,71681	104609055,08397	1740093331,0158	2151686043,1008	-719291563,00	1,16E+010
Total	636	4401682663,4560	16506931855,02188	654542424,14832	3116353218,5641	5687012108,3478	-8065136092,00	3,30E+011

Tablo 9’da görüldüğü üzere, yabancı sermayeli işletmelerin brüt katma değer ortalaması en yüksektir. Bunu işletme grubuna bağlı işletmeler izlemektedir. Son olarak en düşük ortalamaya sahip olan grup bağımsız işletmelerdir. İzleyen tablo brüt katma değer değişkenine göre üç farklı iş örgütünün kıyaslamasına yönelik olarak yapılan varyans analizi çıktısını ifade etmektedir.

Tablo 10: Brüt Katma Değer (ANOVA)

ANOVA					
Brüt Katma Değer					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	55761106657 68404000000 ,000	2	27880553328 84202000000 ,000	10,540	,000
Within Groups	16744792686 83550000000 00,000	633	26453069015 5379160000, 000		
Total	17302403753 41234000000 00,000	635			

Tablo 10’da görüldüğü üzere anlamlılık düzeyi 0,05’in altındadır. Bu da satış hasılatı açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. İzleyen tabloda bu farklılıkların nedeni görülmektedir. Tablo 11’de brüt katma değer ilişkin çoklu karşılaştırmalar görülmektedir. Analiz çıktısına göre üç farklı örgüt tipi de brüt katma değer açısından birbirinden istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir. Yabancı sermayeli işletmeler en yüksek skora sahipken onu sırasıyla işletme grubuna bağlı işletmeler ve bağımsız işletmeler takip etmektedir.

Tablo 12.’de Öz kaynak için tanımlayıcı istatistikler görülmektedir. Tablo 12’de görüldüğü üzere, işletme grubuna bağlı işletmelerin öz kaynak ortalaması en yüksektir. Bunu yabancı sermayeli işletmeler izlemektedir. Son olarak en düşük ortalamaya sahip olan grup bağımsız işletmelerdir.

Tablo 11: Çoklu Karşılaştırmalar (Brüt Katma Değer)

Çoklu Karşılaştırmalar						
Dependent Variable: Brüt Katma Değer						
Tukey HSD						
(I) ŞirketGrubu	(J) ŞirketGrubu	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yabancı Sermayeli İşletme	-4930590760,89822*	2041868358,69332	,042	-9727421519,8762	- 133760001,920 3
	Bağımsız İşletme	3622779855,70642*	1417185691,25550	,029	293476139,3061	6952083572,10 67
Yabancı Sermayeli İşletme	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	4930590760,89822*	2041868358,69332	,042	133760001,9203	9727421519,87 62
	Bağımsız İşletme	8553370616,60464*	1945173200,61698	,000	3983699608,9055	13123041624,3 038
Bağımsız İşletme	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	-3622779855,70642*	1417185691,25550	,029	-6952083572,1067	- 293476139,306 1
	Yabancı Sermayeli İşletme	-8553370616,60464*	1945173200,61698	,000	- 13123041624,3038	- 3983699608,90 55

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 12: Öz Kaynak İçin Tanımlayıcı İstatistikler

Tanımlayıcı İstatistikler								
Öz Kaynak								
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
İşletme Grubuna Bağlı İşletme	221	11391485107,4 163	1698528161 6,11766	1142553684, 15281	9139733917, 0885	1364323629 7,7441	- 2594412650, 00	1,28E+01 1
Yabancı Sermayeli İşletme	89	7203246573,51 69	7676320970, 68330	813688395,5 1727	5586211871, 9750	8820281275, 0587	2,28E+008	3,61E+01 0
Bağımsız İşletme	326	4088617998,88 65	4895341032, 62236	271127863,7 1686	3555230842, 9685	4622005154, 8045	- 6950583564, 00	6,12E+01 0
Total	636	7062101606,00 47	1146513476 9,53328	454622165,4 7253	6169356943, 4373	7954846268, 5721	- 6950583564, 00	1,28E+01 1

İzleyen tablo öz kaynak değişkenine göre üç farklı iş örgütünün kıyaslamasına yönelik olarak yapılan varyans analizi çıktısını ifade etmektedir.

Tablo 13: Öz Kaynak (ANOVA)

ANOVA					
Öz kaynak					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	7026463293619185000000,000	2	3513231646809592400000,000	29,092	,000
Within Groups	764438519114419500000000,000	633	120764379007017300000,000		
Total	834703152050611400000000,000	635			

Tablo 13'te görüldüğü üzere anlamlılık düzeyi 0,05'in altındadır. Bu da özkaynak açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. İzleyen tabloda bu farklılıkların nedeni görülmektedir. Tablo 14'te öz kaynağa ilişkin çoklu karşılaştırmalar görülmektedir. Analiz çıktısına göre üç farklı örgüt tipi de öz kaynak açısından birbirinden istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir. İşletme grubuna bağlı işletmeler en yüksek skora sahipken onu sırasıyla yabancı sermayeli işletmeler ve bağımsız işletmeler takip etmektedir.

Tablo 15.'de aktif toplamı için tanımlayıcı istatistikler görülmektedir. Tablo 15'te görüldüğü üzere, işletme grubuna bağlı işletmelerin aktif (varlık) toplamı ortalaması en yüksektir. Bunu yabancı sermayeli işletmeler izlemektedir. Son olarak en düşük ortalamaya sahip olan grup bağımsız işletmelerdir. İzleyen tablo aktif (varlık) toplamı değişkenine göre üç farklı iş örgütünün kıyaslamasına yönelik olarak yapılan varyans analizi çıktısını ifade etmektedir.

Tablo 14: Çoklu Karşılaştırmalar (Öz kaynak)

Çoklu Karşılaştırmalar						
Dependent Variable: Öz kaynak						
Tukey HSD						
(I) ŞirketGrubu	(J) ŞirketGrubu	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yabancı Sermayeli İşletme	4188238533,89944*	1379618892,58890	,007	947188095,2352	7429288972,5636
	Bağımsız İşletme	7302867108,52979*	957542706,23692	,000	5053373262,9757	9552360954,0839
Yabancı Sermayeli İşletme	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	-4188238533,89944*	1379618892,58890	,007	-7429288972,5636	-947188095,2352
	Bağımsız İşletme	3114628574,63035*	1314285362,96344	,047	27062019,0802	6202195130,1805
Bağımsız İşletme	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	-7302867108,52979*	957542706,23692	,000	-9552360954,0839	-5053373262,9757
	Yabancı Sermayeli İşletme	-3114628574,63035*	1314285362,96344	,047	-6202195130,1805	-27062019,0802

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 15: Aktif (Varlık) Toplamı İçin Tanımlayıcı İstatistikler

Tanımlayıcı İstatistikler								
Aktif (Varlık) Toplamı								
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
İşletme Grubuna Bağlı Şirket	221	25227147101,8326	3586605657 7,71176	2412612048, 77592	2047235778 3,8509	2998193641 9,8143	6,21E+00 8	2,76E+01 1
Yabancı Sermaye	89	15487191679,3483	1605959541 6,97833	1702313709, 57569	1210420089 7,5461	1887018246 1,1505	7,69E+00 8	7,00E+01 0
Bağımsız İşletme	326	9245861694,9110	9577535117, 17287	530450609,8 1201	8202311473, 8313	1028941191 5,9908	9,61E+00 8	1,16E+01 1
Total	636	15672500757,0881	2411106768 9,32649	956066023,2 1889	1379506735 3,8936	1754993416 0,2825	6,21E+00 8	2,76E+01 1

İzleyen tabloda aktif toplamı için yapılan varyans analizi çıktısı görülmektedir. Tablo 16'da görüldüğü üzere anlamlılık düzeyi 0,05'in altındadır. Bu da aktif (varlık) toplamı açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir.

Tablo 16: Aktif (Varlık) Toplamı (ANOVA)

ANOVA					
Aktif (Varlık) Toplamı					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	336427769894687900 00000,000	2	1682138849 4734394000 000,000	31,737	,000
Within Groups	335510399561276300 000000,000	633	5300322267 9506525000 0,000		
Total	369153176550745100 000000,000	635			

Tablo 17.'de farklılıkların nedeni görülmektedir. Analiz çıktısına göre işletme grubuna bağlı işletmeler bağımsız işletmelere göre daha yüksek aktife sahiptir ve bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. Yine analiz çıktısına göre, işletme grubuna bağlı işletmeler yabancı sermayeli işletmelere göre de daha aktife sahiptir ve bu farklılık da istatistiksel olarak anlamlıdır. Bir başka ifade ile işletme grubuna bağlı işletmeler hem yabancı sermayeli işletmelere göre hem de bağımsız işletmelere göre aktif (varlık) toplamı açısından daha yüksek skora sahiptir ve bu istatistiksel olarak da anlamlıdır.

Tablo 18.'de dönem karı/ zararı için tanımlayıcı istatistikler görülmektedir.

Tablo 17: Çoklu Karşılaştırmalar (Aktif (Varlık) Toplamı)

Çoklu Karşılaştırmalar						
Dependent Variable: Aktif (Varlık) Toplamı						
Tukey HSD						
(I) ŞirketGrubu	(J) ŞirketGrubu	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yabancı Sermayeli İşletme	9739955422,48427*	2890286170,33802	,002	2949990954,3545	16529919890,6140
	Bağımsız İşletme	15981285406,92154*	2006041274,30524	,000	11268620926,1787	20693949887,6644
Yabancı Sermayeli İşletme	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	-9739955422,48427*	2890286170,33802	,002	-16529919890,6140	-2949990954,3545
	Bağımsız İşletme	6241329984,43727	2753413155,51471	,061	-227087462,9048	12709747431,7793
Bağımsız İşletme	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	-15981285406,92154*	2006041274,30524	,000	-20693949887,6644	-11268620926,1787
	Yabancı Sermayeli İşletme	-6241329984,43727	2753413155,51471	,061	-12709747431,7793	227087462,9048

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 18: Dönem Karı/ Zararı için tanımlayıcı istatistikler

Tanımlayıcı İstatistikler								
Dönem Karı/ Zararı								
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
İşletme Grubuna Bağlı İşletme	221	1428933298,2805	3130218140,80082	210561258,25904	1013957992,9641	1843908603,5970	-2497653336,00	2,68E+010
Yabancı Sermayeli İşletme	88	1660632544,1818	3388501651,88973	361215489,77753	942677645,2619	2378587443,1017	-1519447700,00	2,13E+010
Bağımsız İşletme	326	507404257,3681	805122931,49578	44591634,98339	419679576,3432	595128938,3930	-1376605850,00	6,35E+009
Total	635	987942851,5118	2357382679,72854	93549878,04892	804237761,4284	1171647941,5952	-2497653336,00	2,68E+010

Tablo 18’de görüldüğü üzere, yabancı sermayeli işletmelerin dönem karı/ zararı ortalaması en yüksektir. Bunu işletme grubuna bağlı işletmeler izlemektedir. Son olarak en düşük ortalamaya sahip olan grup bağımsız işletmelerdir.

İzleyen tablo dönem karı/ zararı değişkenine göre üç farklı iş örgütünün kıyaslamasına yönelik olarak yapılan varyans analizi çıktısını ifade etmektedir. Tablo 19’da görüldüğü üzere anlamlılık düzeyi 0,05’in altındadır. Bu da dönem karı/zararı açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir.

Tablo 19: Dönem Karı/Zararı (ANOVA)

ANOVA					
Dönem Karı/Zararı					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	158078497066664260000,000	2	79039248533332130000,000	14,844	,000
Within Groups	3365219967499066400000,000	632	5324715138447889400,000		
Total	3523298464565731000000,000	634			

Tablo 20’de dönem karı/zararına ilişkin çoklu karşılaştırmalar görülmektedir. Analiz çıktısına göre yabancı sermayeli işletmeler işletme grubuna bağlı işletmeler bağımsız işletmelere göre daha yüksek dönem karına sahiptir ve bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. Yine analiz çıktısına göre, işletme grubuna bağlı işletmeler de bağımsız işletmelere göre daha yüksek dönem karı skoruna sahiptir ve bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. Bir başka ifade ile bağımsız işletmeler hem işletme grubuna bağlı şirketlere göre hem de yabancı sermayeli işletmelere göre üretimden satışlar açısından daha düşük skora sahiptir ve bu istatistiksel olarak da anlamlıdır.

Tablo 21.’de ihracat değerlerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler sunulmuştur.

Tablo 20: Çoklu Karşılaştırmalar (Dönem Karı/Zararı)

Çoklu Karşılaştırmalar						
Dependent Variable: Dönem Karı/Zararı						
Tukey HSD						
(I) ŞirketGrubu	(J) ŞirketGrubu	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yabancı Sermayeli İşletme	-231699245,90128	290863989,23106	,705	-915009967,8609	451611476,0584
	Bağımsız İşletme	921529040,91245*	201065202,55358	,000	449177653,9943	1393880427,8306
Yabancı Sermayeli İşletme	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	231699245,90128	290863989,23106	,705	-451611476,0584	915009967,8609
	Bağımsız İşletme	1153228286,81372*	277203190,08455	,000	502010126,5769	1804446447,0505
Bağımsız İşletme	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	-921529040,91245*	201065202,55358	,000	-1393880427,8306	-449177653,9943
	Yabancı Sermayeli İşletme	-1153228286,81372*	277203190,08455	,000	-1804446447,0505	-502010126,5769

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 21: İhracat İçin Tanımlayıcı İstatistikler

Tanımlayıcı İstatistikler								
İhracat								
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
İşletme Grubuna Bağlı İşletme	215	2577323099,5488	2637003835,82105	179842168,91919	2222834175,7899	2931812023,3078	,00	9,71E+009
Yabancı Sermaye	87	2561058392,9310	2738685729,07601	293617929,91238	1977365266,4933	3144751519,3688	1251,00	9,39E+009
Bağımsız İşletme	322	2125347263,3540	2442600790,73158	136120820,26940	1857545651,6127	2393148875,0953	8,00	9,88E+009
Total	624	2341824303,5064	2558943068,90387	102439707,32898	2140655348,6602	2542993258,3527	,00	9,88E+009

Tablo 21’de görüldüğü üzere, işletme grubuna bağlı işletmelerin ihracat ortalaması en yüksektir. Bunu az bir farkla da olsa yabancı sermayeli işletmeler izlemektedir. Son olarak en düşük ortalamaya sahip olan grup bağımsız işletmelerdir. İzleyen tablo ihracat değişkenine göre üç farklı iş örgütünün kıyaslamasına yönelik olarak yapılan varyans analizi çıktısını ifade etmektedir. Tablo 22.’de ihracat açısından gruplar arasında farklılık olup olmadığının tespitine ilişkin varyans analizi sonuçları görülmektedir.

Tablo 22: İhracat (ANOVA)

ANOVA					
İhracat					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	31195027280604987000,000	2	15597513640302494000,000	2,393	,092
Within Groups	4048327112141598000000,000	621	6519045269149111300,000		
Total	4079522139422203000000,000	623			

Tablo 22’de görüldüğü üzere anlamlılık düzeyi 0,05’iten fazladır. Bu da ihracat açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olmadığını göstermektedir. İzleyen tabloda bu değişkenlerin çoklu karşılaştırma istatistikleri verilmektedir. Tablo 23’te ihracata ilişkin çoklu karşılaştırmalar görülmektedir. Analiz çıktısına göre üç farklı örgüt yapısına sahip işletmelerin de ihracat skoru olarak birbirinden istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermediği anlaşılmaktadır.

Tablo 23: Çoklu Karşılaştırmalar (İhracat)

Çoklu Karşılaştırmalar						
Dependent Variable: İhracat						
Tukey HSD						
(I) ŞirketGrubu	(J) ŞirketGrubu	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yabancı Sermayeli İşletme	16264706,61780	324426718,38883	,999	-745925008,3555	778454421,5911
	Bağımsız İşletme	451975836,19480	224870235,88965	,111	-76321530,4644	980273202,8540
Yabancı Sermayeli İşletme	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	-16264706,61780	324426718,38883	,999	-778454421,5911	745925008,3555
	Bağımsız İşletme	435711129,57700	308507758,44399	,335	-289079484,5970	1160501743,7510
Bağımsız İşletme	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	-451975836,19480	224870235,88965	,111	-980273202,8540	76321530,4644
	Yabancı Sermayeli İşletme	-435711129,57700	308507758,44399	,335	-1160501743,7510	289079484,5970

5. SONUÇ

Bu incelemenin temel amacı, Türkiye’de işletme gruplarına bağlı şirketlerin başarılarının diğer iş örgütlerine (bağımsız işletmeler, yabancı sermayeli işletmeler) göre nasıl olduğunu incelemektir. Araştırmanın görgül zeminini İstanbul Sanayi Odası’nın 1993 yılından bu yana her yıl düzenli olarak yaptığı en büyük işletme sıralaması araştırmasındaki işletmeler oluşturmaktadır. Listelerdeki işletmeler için yapılan ayrıştırmalar sonucunda en az 10 yıldır belirtilen araştırmada listeye girebilmiş ve bazı ekonomik göstergeleri için sürekli veri yaratılabilecek 326 Bağımsız İşletme, 221 İşletme Grubuna Bağlı İşletme ve 89 Yabancı Sermayeli İşletme tespit edilmiştir.

Belirtilen bu üç farklı iş örgütünün İstanbul Sanayi Odası araştırmasının ekonomik verilerine göre karşılaştırması yapıldığında 1993-2013 arasında, işletme grubuna bağlı şirketler ve yabancı sermayeli işletmeler bağımsız işletmelere göre daha yüksek üretimden satış skoruna sahiptir ve bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. Satış hasılatı açısından değerlendirildiğinde işletme grubuna bağlı şirketler ve yabancı sermayeli işletmeler bağımsız işletmelere göre daha yüksek satış hasılatı skoruna sahiptir ve bu farklılık da istatistiksel olarak anlamlıdır. Brüt katma değer açısından incelendiğinde yabancı sermayeli işletmeler en yüksek skora sahipken onu sırasıyla işletme grubuna bağlı işletmeler ve bağımsız işletmeler takip etmektedir. Brüt katma değer arasındaki farklılıklar istatistiksel açıdan anlamlıdır. Öz kaynak açısından değerlendirildiğinde, işletme grubuna bağlı işletmeler en yüksek skora sahipken onu sırasıyla yabancı sermayeli işletmeler ve bağımsız işletmeler takip etmektedir. Öz kaynak açısından belirtilen bu farklılık istatistiksel açıdan anlamlıdır. Sahip olunan aktif (varlık) açısından değerlendirildiğinde işletme grubuna bağlı işletmeler hem bağımsız işletmelere göre hem de yabancı sermayeli işletmelere göre de daha fazla aktife sahiptir ve bu farklılık da istatistiksel olarak anlamlıdır. Dönem karı açısından değerlendirildiğinde, yabancı sermayeli işletmeler, bağımsız işletmelere göre daha yüksek dönem karına sahiptir ve bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. İşletme grubuna bağlı işletmeler de bağımsız işletmelere göre daha yüksek dönem karı skoruna sahiptir ve bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. İhracat açısından belirtilen üç grup arasında herhangi bir istatistiksel farklılık söz konusu değildir.

Sonuç olarak, bu araştırmanın görgül zemini çerçevesinde işletme gruplarına bağlı şirketler hem özkaynak hem aktif sahipliği konusunda yabancı sermayeli ve bağımsız işletmelere göre daha yüksek ortalamalara sahip olduğu görülmektedir. Üretimden net satışlar,

satış hasılatı, brüt katma değer ve dönem karı açısından değerlendirildiğinde ise işletme gruplarına bağlı şirketler bağımsız şirketlere göre daha iyi oldukları görülmektedir. Brüt katma değer açısından yabancı sermayeli işletmeler hem işletme gruplarına bağlı şirketlerden hem de bağımsız işletmelerden daha iyi bir pozisyonadadır. Üretimden net satışlar, satış hasılatı ve dönem karı açısından işletme grupları ile yabancı sermayeli işletmeler açısından anlamlı bir farklılık olmadığı da tespit edilmiştir.

İşletme gruplarının diğer iş örgütleri karşısındaki performansları konusunda net ampirik bulgular söz konusu değildir. Fakat Türkiye bağlamı açısından değerlendirecek olursak araştırma sonuçlarımız işletme gruplarının özellikle bağımsız işletmelere göre çok daha iyi pozisyonda oldukları görülmüştür. Ayrıca büyüme açısından değerlendirecek olursak öz kaynak ve aktif sahipliği açısından işletme gruplarına bağlı şirketler hem yabancı sermayeli hem de bağımsız işletmelere göre daha iyi pozisyonadırlar. Bu bulgular Türkiye’de işletme gruplarının egemen iktisadi aktörler olmalarına ilişkin değerlendirmeler ile örtüşmektedir.

Örgüt kuramlarından makro kurumsalcı bakış açısı, farklı kurumsal çevrelerin örgütlenmede farklı çözüm yolları üreteceğini, her kurumsal çevrede verimli ve etkin olabilecek tek bir örgüt formundan bahsedilemeyeceğini ve herhangi bir ülkede verimli ve etkin faaliyet gösteren bir örgütsel formu bir başka ülkeye taşıyıp, orada da başarılı sonuçlar getirmeyebileceğini ifade eder (Gökçen, 2007). Bu yaklaşım, sanayisi gelişmiş ülkelerdeki iş örgütlenmelerinin yapısı ile gelişmekte olan ülkelerdeki iş örgütlenmelerinin örgüt formu açısından farklılıklarının hangi nedenlerden kaynaklandığını açıklamaktadır. İşletme grupları örgütsel formu genelde gelişmekte olan ülkelerde yaygın bir örgütlenme olarak karşımıza çıkmaktadır (Çolpan vd., 2010). Bu yapı üzerinde de en fazla üzerinde durulan konu performans konusu olmaktadır. Araştırma sonuçları işletme gruplarının performansı konusunda farklı değerlendirmelerde bulunmaktadır. Örneğin, Dirlik (2014c), “The Oxford Handbook of Business Groups” adlı eserdeki işletme gruplarının farklı ülkelerdeki özelliklerini değerlendirdiği çalışmasında, performans açısından işletme gruplarının eserde ele alınan ülke örnekleri temelinde bazı ülkelerde diğer iş örgütlenmelerine karşı daha iyi olduğunu bazı ülkelerde ise iyi olmadığını belirtmektedir. Bu tezde de Türkiye’de işletme gruplarının diğer iş örgütlerine göre konumu incelenmek istenmiştir. Bunu yaparken de yeni bir veri seti oluşturulmuş ve boylamsal olarak işletme gruplarının diğer iş örgütü türleri karşısındaki durumu incelenmiştir. Bugüne kadar bu şekildeki karşılaştırmalar kesitsel veri

üzerinden yapıldığından zaman içerisindeki değişimi görebilmek mümkün gözükmezken şimdi bu tezle en azından son yıllara ait zaman içerisinde gelişim incelenebilmiştir.

Araştırma sonuçları işletme grubu örgütsel formundaki işletmelerin ve yabancı sermayeli işletmelerin bağımsız işletmelere göre daha iyi pozisyonda olduklarını göstermenin yanı sıra, büyüme açısından da bu formun etkin olduğunu göstermiştir. Ayrıca araştırma sonuçları son yıllarda yabancı sermayeli işletmelerin Türkiye'deki gelişimini de ortaya koymuştur. Her ne kadar işletme grubundan sadece brüt katma değerde istatistiksel olarak anlamlı bir yüksek skora sahip olsalar da ortalama değerler açısından öz kaynak ve aktif haricindeki göstergelerde daha yüksek ortalama değerlere sahip oldukları görülmektedir. Tez sonuçları, ayrıca yabancı sermayeli şirketlerin Türkiye'de etkin olabilecekleri alanları değerlendirdiklerini ve son yıllarda Türkiye'de yabancı sermayeli işletmelerin etkin olduklarını göstermektedir.

KAYNAKÇA

BAE, Sung C., Taek Ho KWON and Jang W. LEE; (2011), “Does Corporate diversification by Business Groups Create Value? Evidence From Korean Chaebols”, *Pacific-Basin Finance Journal*, Vol. 19 pp. 535–553.

BUĞRA, Ayşe (2005), *Devlet ve İşadamları* (4. Baskı) (Çev. Fikret Adaman), İstanbul: İletişim Yayınları.

CARNEY, Michael, Eric R.GEDAJLOVIC, Pursey P. M. A.R. HEUGENS, Marc Van ESSEN and J. Hans Van OOSTERHOUT; (2011) “Business Group Affiliation, Performance, Context, and Strategy: A Meta Analysis”, *Academy of Management Journal*, 54(3), pp. 437-460.

CHACAR, Aya and Balagopal VISSA; (2005), “Are Emerging Economies Less Efficient? Performance Persistence and The Impact of Business Group Affiliation”, *Strategic Management Journal*, Vol. 26, pp. 933-946.

CHANG, Sea Jin; (2003), “Ownership Structure, Expropriation, And Performance of Group-Affiliated Companies In Korea”, *Academy of Management Journal*, Vol. 46 No:2, pp. 238-253.

CHANG, Sea Jin and Jaebum HONG; (2000), “Economic Performance of Group-Affiliated Companies in Korea: Intragroup Resource Sharing and Internal Business Transactions”, *Academy of Management Journal*, Vol. 43 No:3 pp. 429–448.

CHANG, James Jinho and Hyun-Han SHIN; (2006), “Governance System Effectiveness Following The Crisis: The Case of Korean Business Group Headquarters”, *Corporate Governance: An International Review*, Vol. 14 No:2 pp. 85–97.

CHOI, Jeong-Pyo and Thomas G. COWING; (2002), “Diversification, Concentration and Economic Performance: Korean Business Groups”, *Review of Industrial Organisation*, Vol. 21 pp. 271–282.

ÇOLPAN, Aslı. M. ve Takashi HIKINO; (2008), “Türkiye’nin Büyük Şirketler Kesiminde İşletme Gruplarının İktisadi Rolü ve Çeşitlendirme Stratejileri”, *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 8(1-2), ss. 23-58.

ÇOLPAN, Aslı. M., Takashi HIKINO and James R. LINCOLN; (2010), “Introduction”, Aslı M. ÇOLPAN, Takashi HIKINO and James R. LINCOLN (Ed.), *The Oxford Handbook of Business Groups*, Oxford University Press, Oxford, pp. 1-11.

DİRLİK, Serkan; (2014a), “Türkiye’de Egemen İktisadi Aktörler Olarak İşletme Grupları”, *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar 2014*, Cilt: 51 Sayı: 594, ss. 9-36.

DİRLİK, Serkan; (2014b), “Türkiye’deki İşletme Gruplarının Uluslararasılaşması: Çoklu Örnek Olay Araştırması”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

DİRLİK, Serkan; (2014c), “Farklı Ülke Deneyimlerinde Bir Örgütsel Form Olarak İşletme Gruplarının Özelliklerinin İncelenmesi”, 13. Ulusal İşletmecilik Kongresi, Kongre Bildiri Kitabı, Marmara Üniversitesi Yayınevi. - 2014

GAUR, Ajai S. and Vikas KUMAR; (2009), “International Diversification, Business Group Affiliation and Firm Performance: Empirical Evidence From India”, *British Journal of Management*, Vol. 20, pp. 172-186.

GHEMAWAT, Pankaj and Tarun KHANNA; 1998, “The Nature Of Diversified Business Groups: Research Design And Two Case Studies”, *Journal Of Industrial Economics*, 46,35–61.

GOTO, Akira. 1982. Business groups in a market economy. *European Economic Review*, 19: 53–70.

GÖKŞEN, Nisan S., “Makrokurumsal Bakış Açısı: Bir Değerlendirme”, (Der:) S. SARGUT ve Ş. ÖZEN “Örgüt Kuramları”, İmge Kitabevi, 2007.

GRANOVETTER, Mark. 2005. Business groups and social organization. Neil J. Smelser ve

R.Swedberg (Der.), *The Handbook of Economic Sociology*, ss. 429-450. Princeton University press, New Jersey.

GUILLEN, Mauro F. 2000. Business groups in emerging economies: A resource-based view. *Academy of Management Journal*, 43(3): 362-380.

GÜNDÜZ, Lokman and Ekrem TATOĞLU; (2003), "A Comparison of the Financial Characteristics of Group Affiliated and Independent Firms in Turkey", *European Business Review*, 15(1), pp. 48-54.

KHANNA, Tarun and Krishna PALEPU; (2000a), "Is Group Affiliation Profitable in Emerging Markets? An Analysis of Diversified Indian Business Groups", *The Journal of Finance*, Vol. 55 No:2 (April 2000) , pp. 867-891.

KHANNA, Tarun and Krishna PALEPU; (2000b), "The Future of Business Groups In Emerging Markets: Lon-Run Evidence From Chile", *Academy of Management Journal*, Vol. 43 No:3, pp. 268-285.

KHANNA, Tarun and Jan W. RIVKIN; (2001), "Estimating The Performance Effects of Business Groups in Emerging Markets". *Strategic Management Journal*, 22(1), pp. 45-74.

KHANNA, Tarun and Yishay YAFEH; (2007), "Business Groups in Emerging Markets: Paragons or Parasites?", *Journal of Economic Literature*, Vol. 45, pp. 331-372.

KOCK, Carl L. ve Mauro F. GUILLEN, (2001); "Strategy and Structure in Developing Countries: Business Groups as an Evolutionary Response to Opportunities for Unrelated Diversification", *Industrial and Corporate Change*, 10: 77-113.

MORCK, Randall, Daniel WOLFENZON and Bernard YEUNG; (2005), "Corporate Governance, Economic Entrenchment, and Growth", *Journal of Economic Literature* Vol. 43 (September 2005), pp. 655–720.

SINGH, Manohar, Ali NEJADMALAYERI and Ike MATHUR; (2007), "Performance Impact of Business Group Affiliation: An Analysis of the Diversification-Performance Link In A Developing Economy", *Journal of Business Research*, Vol. 60, pp. 339-347.

ŞAHİN, Kader T.; (2005), “Liberalleşmenin İş Örgütlerinin Çeşitlenmesi Üzerindeki Etkisi: Yeni Bir Perspektif İhtiyacı”, *Yönetim Araştırmaları Dergisi*,5(2), ss. 121-144.

ÖZKARA, Belkıs, Mustafa KURT ve Kemal KARAYORMUK; (2008), “Türkiye’de İşletme Grupları: Eskiler ve Yeniler”, *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 8(1-2), ss. 59-83.

ÜSDİKEN, Behlül; (2008),“Türkiye’de İşletme Grupları: Özel Sayıya Giriş”, *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 8(1-2), ss. 5-21.

YURTOĞLU, B. Burçin; (2000).“Ownership, Control and Performance of Turkish Listed Firms”, *Empirica*, Vol.27, No: 2, pp. 193-222.

YIU, Daphne W., Yuan LU, Garry D. BRUTON ve Robert E. HOSKISSON. 2007. Business groups: An integrated model to focus future research. *Journal of Management Studies*, 44(8): 1551-1579.

Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu, İstanbul Sanayi Odası Dergisi, Ağustos, Sayı: 545, 2011.

Türkiye’nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu, İstanbul Sanayi Odası Dergisi, Eylül, Sayı: 546, 2011.

EKLER**EK 1. İSİM/UNVAN DEĞİŞTİRENLER**

1	ABALIOĞLU TEKSTİL SAN A.Ş. ABALIOĞLU İPLİK SANAYİ A.Ş.
2	ABALIOĞLU YEM SANAYİ A.Ş. ABALIOĞLU YEM SOYA VE TEKSTİL SAN. A.Ş.
3	ADEKA İLAÇ VE KİMYASAL ÜRÜNLER SAN. VE TİC. A.Ş. ADEKA İLAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.
4	ADOPEN PLASTİK VE İNŞAAT SAN. A.Ş. ADOPEN PLASTİK SAN. A.Ş.
5	SASA POLYESTER SANAYİ A.Ş. ADVANSA SASA POLYESTER SANAYİ A.Ş. SASA DUPONT SABANCI POLYESTER SANAYİ A.Ş. SASA SUNİ VE SENTETİK ELYAF SANAYİİ A.Ş.
6	AES ENTEK ELEKTRİK ÜRETİMİ A.Ş. ENTEK ELEKTRİK ÜRETİMİ A.Ş. ENTEK ELEKTRİK ÜRETİMİ OTOPRODÜKTÖR GRUBU A.Ş.
7	AKBAŞLAR TEKSTİL ENERJİ SAN. VE TİC. A.Ş. AKBAŞLAR TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.
8	AKFİL TEKSTİL TURİZM İNŞAAT SAN. VE TİC. A.Ş. AKFİL SAN.VE TİC.A.Ş.
9	AKKARDAN SANAYİ VE TİCARET A.Ş AKKARDANSA SANAYİ VE TİCARET A.Ş
10	KANSAİ ALTAN BOYA SAN. VE TİC. A.Ş. AKZO NOBEL ENDÜSTRİ VE OTOMOBİL BOYALARI SAN. VE TİC. A.Ş. AKZO NOBEL KEMİPOL KİMYA SAN. VE TİC. A.Ş.
11	ALARKO CARRİER SAN. VE TİC. A.Ş. ALARKO SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
12	NEXANS TÜRKİYE ENDÜSTRİ VE TİCARET A.Ş. NEXANS İLETİŞİM ENDÜSTRİ VE TİC. A.Ş. ALCATEL KABLO ENDÜSTRİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
13	ALCATEL LUCENT TELETAS TELEKOMÜNİKASYON A.Ş. ALCATEL TELETAS TELEKOMÜNİKASYON ENDÜSTRİ TİCARET A.Ş.
14	ALLIANCE ONE TÜTÜN A.Ş. SPIERER TÜTÜN İHRACAT SANAYİ TİCARET A.Ş.
15	ALTINBAŞ KUYUMCULUK İTHALAT İHRACAT SAN. VE TİC. A.Ş. ALTINBAŞ MÜCEVHERAT İMALATI VE DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
16	AMCOR FLEXİBLES İSTANBUL AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş. ROTOPAK MATBAACILIK AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.
17	ANADOLU EFES BİRACILIK VE MALT SANAYİİ A.Ş. ANADOLU BİRACILIK MALT VE GIDA SAN. A.Ş.

18	HONDA TÜRKİYE A.Ş. ANADOLU HONDA OTOMOBİLCİLİK A.Ş.
19	ANADOLU OTOMOTİV SAN.VE TİC. A.Ş. ANADOLU-ISUZU OTOMOTİV SAN. VE TİC. A.Ş.
20	ARCELORMİTTAL AMBALAJ ÇELİĞİ SAN. VE TİC. A.Ş. ARCELOR AMBALAJ ÇELİĞİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş. SOLLAC AMBALAJ ÇELİĞİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
21	ARIK BEY TEKSTİL ENERJİ VE SİNAİ YATIRIMLAR A.Ş. BEYTEKS KONFEKSİYON İMALAT İHRACAT VE TİC. A.Ş.
22	ASLAN ÇİMENTO A.Ş. LAFARGE ASLAN ÇİMENTO A.Ş.
23	ASSAN ÇELİK ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC. A.Ş. ASSAN HYUNDAI ÇELİK ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
24	ATAÇ İNŞAAT VE SANAYİ A.Ş. ATAÇ HİKMET ATAMAN VE ORT. İNŞ TİC VE SAN A.Ş.
25	ATAER ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş. ATAER ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM OTOPRODÜKTÖR GRUBU A.Ş. ATAER ENERJİ OTOPRODÜKSİYON SAN. VE TİC. A.Ş.
26	BAŞTUĞ ÇELİK SANAYİ A.Ş. ATAKAŞ ŞAHİN ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
27	AYTAÇ GIDA YATIRIM SAN. VE TİC. A.Ş. AYTAÇ DIŞ TİCARET YATIRIM SAN. A.Ş.
28	BASF TÜRK KİMYA SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ. BASF SÜMERBANK TÜRK KİMYA SAN. A.Ş.
29	BASF YAPI KİMYASALLARI SAN. A.Ş. DEGUSSA YAPI KİMYASALLARI SAN. A.Ş. YAPKİM YAPI KİMYA SANAYİ A.Ş.
30	BEKO ELEKTRONİK A.Ş. BEKOTEKNİK SAN.A.Ş.
31	BELTAN VİBRACOUSTİC TİTREŞİM ELEMANLARI SAN. VE TİC. A.Ş. BELTAN YEDEK PARÇA VE MAK. SAN. VE TİC. A.Ş.
32	BEYÇELİK GESTAMP KALIP VE OTO YAN SAN. PAZ. VE TİC. A.Ş. BEYÇELİK KALIP VE OTO YAN SANAYİ PAZARLAMA VE TİCARET A.Ş.
33	BİS ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş. BİS ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİMİ OTOPRODÜKTÖR GRUBU A.Ş.
34	BONY TEKSTİL İŞLETMELERİ SAN. VE TİC. A.Ş. BONY ÇORAP VE ELDİVEN SANAYİ- HASAN GÜLKAYA
35	BORUSAN MANNESMANN BORU SAN. VE TİC. A.Ş. BORUSAN BİRLEŞİK BORU FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ.
36	BOSAL METAL İŞLEME SANAYİ A.Ş. BOSAL MİMAYSAN METAL İŞLEME SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ
37	BOSCH TERMOTEKNİK SAN. VE TİC. A.Ş. BOSCH ISITMA ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.

38	BOZKURT KONFEKSİYON SANAYİ A.Ş. BOZKURT MENSUCAT SAN.A.Ş.
39	BSH EV ALETLERİ SAN. VE TİC. A.Ş. BSH PROFİLO ELEKTRİKLİ GEREÇLER SAN.A.Ş. PEG PROFİLO ELEKTRİKLİ GEREÇLER SAN.A.Ş.
40	CAAN TEKSTİL VE TURİZM SAN. VE TİC. A.Ş. CAAN TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.
41	CAMIŞ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş. CAMIŞ ELEKTRİK ÜRETİMİ OTOPRODÜKTÖR GRUBU A.Ş.
42	CAN TEKSTİL ENTEGRE TESİSLERİ VE TARIM ÜR. SAN. VE TİC. A.Ş. CAN TEKSTİL ENTEGRE TESİSLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.
43	VOTORANTİM ÇİMENTO SAN. VE TİC. A.Ş. CİMPOR YİBİTAŞ ÇİMENTO SAN. VE TİC. A.Ş. YİBİTAŞ LAFARGE ORTA ANADOLU ÇİMENTO SAN. VE TİC. A.Ş. YİBİTAŞ LAFARGE ÇİMENTO SAN.VE TİC.A.Ş.
44	ÇAMLI YEM BESİCİLİK SAN. VE TİC. A.Ş. ÇAMLI YEM SANAYİ VE PAZARLAMA A.Ş. PINAR YEM SANAYİ VE PAZARLAMA A.Ş.
45	ÇAMSAN ENTEGRE AĞAÇ SAN. VE TİC. A.Ş. ÇAMSAN AĞAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.
46	KALESERAMİK ÇANAKKALE KALEBODUR SERAMİK SANAYİ A.Ş. ÇANAKKALE SERAMİK FAB.A.Ş.
47	ÇİLEK MOBİLYA SANAYİ VE PAZARLAMA TİCARET A.Ş. ÇİLEK MOBİLYA SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
48	ÇİMKO ÇİMENTO VE BETON SAN. TİC. A.Ş. ÇİMKO ÇİMENTO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
49	ÇİNKOM ÇİNKO-KURŞUN-METAL VE MADENCİLİK SAN. TİC. A.Ş. ÇİNKUR ÇİNKO KURŞUN METAL SANAYİİ A.Ş.
50	DS SMİTH ÇOPIKAS KAĞIT VE OLUKLU MUKAVVA KUTU SAN. A.Ş. ÇOPIKAS KAĞIT VE OLUKLU MUKAVVA KUTU SAN. A.Ş.
51	DELPHİ AUTOMOTİVE SYSTEMS LTD. ŞTİ. DELPHI PACKARD ELEKTRİK SİSTEMLERİ LİMİTED ŞİRKETİ PACKARD ELEKTRİK SİSTEMLERİ LİMİTED ŞİRKETİ.
52	DEMİNER KABLO TESİSLERİ SAN. VE TİC. A.Ş. DEMİNER KABLO TESİSLERİ A.Ş.
53	DENTAŞ AMBALAJ VE KAĞIT SANAYİ A.Ş. DENTAŞ OLUKLU MUKAVVA SAN. TİC. A.Ş.
54	DİNİZ JOHNSON CONTROLS OTO DONANIM SAN. VE TİC. A.Ş. MAJOR SKT OTO DONANIM SAN. VE TİC. A.Ş.
55	DOĞAN BURDA DERGİ YAYINCILIK VE PAZARLAMA A.Ş. DOĞAN BURDA RİZZOLİ DERGİ YAYINCILIK VE PAZARLAMA A.Ş.
56	DOĞAN GAZETECİLİK A.Ş. MİLLİYET GAZETECİLİK A.Ş.

57	DOĞTAŞ KELEBEK MOBİLYA SAN. VE TİC. A.Ş. DOĞTAŞ DOĞANLAR MOBİLYA İMALAT ENERJİ ÜRETİM SAN. VE TİC. A.Ş.
58	DOW TÜRKİYE KİMYA SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ. DOW TÜRKİYE A.Ş.
59	DURAN DOĞAN BASIM VE AMBALAJ SAN. A.Ş. DURAN OFSET MATBAACILIK VE AMBALAJ SAN.A.Ş.
60	DÜNYA ULUSLARARASI MÜCEVHERAT VE KUYUMCULUK SAN. VE TİC. A.Ş. GÜLAYLAR ULUSLARARASI KUYUMCULUK MÜCEVHERAT SAN. VE TİC. A.Ş.
61	DYO MATBAA MÜREKKEPLERİ SAN. VE TİC. A.Ş. DYO SADOLİN MATBAA MÜREKKEPLERİ SAN VE TİC. A.Ş.
62	DYO SENTETİK SELÜLOZİK BOYA VE VERNİK FABRİKALARI A.Ş. DYO VE SADOLİN SENTETİK SELÜLOZİK BOYA VE VERNİK FABRİKALARI A.Ş.
63	VİTRA KARO SAN. VE TİC. A.Ş. EKS ECZACIBAŞI KARO SERAMİK SAN. VE TİC. A.Ş.
64	EMBOY YÜNTAŞ TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş. EMBOY-YÜNTAŞ BİRLEŞİK KAMGARN VE STRAYGARN İPLİK İMALCILIĞI A.Ş.
65	ŞEKER PİLİÇ VE YEM SAN. TİC. A.Ş. EMEK TAVUKÇULUK VE YEM SANAYİ TİCARET A.Ş.
66	MİTAŞ ENERJİ VE MADENİ İNŞAAT İŞLERİ T.A.Ş. EMTAMİTAŞ ENERJİ VE MADENİ İNŞAAT İŞLERİ T.A.Ş MİTAŞ MADENİ İNŞAAT İŞLERİ T.A.Ş.
67	ERMETAL OTOMOTİV VE EŞYA SAN. TİC. A.Ş. ERMETAL EŞYA SAN. VE TİC. A.Ş.
68	ESKİŞEHİR ENDÜSTRİYEL ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş. ESKİŞEHİR ENDÜSTRİYEL ENERJİ ÜRETİM OTO PRODÜKTÖR GRUBU A.Ş.
69	ET VE SÜT KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ET VE BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
70	EÜAŞ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş. GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEAŞ TÜRKİYE ELEKTRİK ÜRETİM İLETİM A.Ş. TÜRKİYE ELEKTRİK KURUMU
71	FEDERAL-MOGUL PİSTON SEGMAN VE GÖMLEK ÜRETİM TESİSLERİ A.Ş. FEDERAL-MOGUL SAPANCA SEGMAN VE GÖMLEK ÜRETİM TESİSLERİ A.Ş.
72	FERRO DÖKÜM SAN. VE DIŞ TİC. A.Ş. FERRO DÖKÜM SAN.VE TİC.A.Ş.
73	FRUKO MEŞRUBAT SANAYİİ A.Ş. FRUKO TAMEK MEYVA SULARI SAN. A.Ş.
74	GEMAK GEMİ İNŞAAT SAN. VE TİC. A.Ş. GEMAK İNŞAAT SAN.VE TİC.A.Ş.

75	GLAXOSMİTHKLİNE İLAÇLARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş. GLAXO WELLCOME İLAÇLARI SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ GLAXO SAĞLIK ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.
76	HAYES LEMMERZ JANTAŞ JANT SAN. VE TİC. A.Ş. JANTAŞ JANT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
77	HELVACIZADE GIDA İLAÇ KİMYA SAN. VE TİC. A.Ş. HELVACIZADE GIDA VE İHTİYAÇ MADDELERİ SAN. VE TİC. A.Ş. HELVACIZADE GIDA VE İTHALAT MAD. SAN. VE TİC A.Ş.
78	HEMA ENDÜSTRİ A.Ş. HEMA HİDROLİK MAKİNA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ.
79	İNDESİT COMPANY BEYAZ EŞYA SAN. VE TİC. A.Ş. MERLONİ ELETTRDOMESTİCİ BEYAZ EŞYA SAN. VE TİC. A.Ş.
80	İÇDAŞ ÇELİK ENERJİ TERSANE VE ULAŞIM SANAYİ A.Ş. İÇDAŞ İSTANBUL ÇELİK VE DEMİR İZABE SAN. A.Ş.
81	İLHANLAR HADDECİLİK BORU PROFİL VE TEKSTİL SANAYİ LTD. ŞTİ. İLHANLAR HADDECİLİK VE TEKSTİL SAN. LTD. ŞTİ.
82	İLSAN İLAÇ SANAYİ VE TİC. A.Ş. İLSAN İLAÇ VE HAMMADDELERİ SAN. A.Ş.
83	İNCİ AKÜ SAN. VE TİC. A.Ş. İNCİ EXİDE AKÜ SANAYİ A.Ş.
84	İSKO DOKUMA İŞLETMELERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş. İSKO DOKUMA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
85	İSKUR TEKSTİL ENERJİ TİC. VE SAN. A.Ş İSKUR TEKSTİL TİCARET VE SANAYİ A.Ş
86	İTALTEKS EKSPÖ GRUP TEKSTİL SAN. A.Ş. İTALTEKS TEKSTİL SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ.
87	KAHRAMANMARAŞ KAĞIT SAN. VE TİC. A.Ş. KAHRAMANMARAŞ KAĞIT TEKSTİL SAN. TİC. A.Ş.
88	KALTUN MADENCİLİK SANAYİ NAKLİYE VE AKARYAKIT TİCARET A.Ş. KALTUN MADENCİLİK SAN. VE TİC. A.Ş. KALTUN MADENCİLİK TİC. A.Ş.
89	KARDEMİR HADDECİLİK VE ELEKTRİK ÜRETİM SAN. TİC. LTD. ŞTİ. KARDEMİR HADDECİLİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
90	KASAR VE DUAL TEKSTİL SANAYİİ A.Ş. KASAR BOYACILIK SANAYİİ A.Ş.
91	KELEBEK MOBİLYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş. KELEBEK MOBİLYA VE KONTRPLAK SAN. A.Ş.
92	KESKİNOĞLU TAVUKÇULUK VE DAMIZLIK İŞLETMELERİ SAN. TİC. A.Ş. KESKİNOĞLU DAMIZLIK İŞL. SAN. VE TİC. A.Ş.
93	KOÇ HADDECİLİK TEKSTİL İNŞAAT SAN. VE TİC. A.Ş. KOÇ HADDECİLİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
94	KONYA ŞEKER SAN. VE TİC. A.Ş. KONYA ŞEKER FABRİKASI A.Ş.

95	KORDSA GLOBAL ENDÜSTRİYEL İPLİK VE KORD BEZİ SAN. VE TİC. A.Ş. KORDSA ENDÜSTRİYEL İPLİK VE KORD BEZİ SAN. VE TİC. A.Ş. KORDSA SABANCI DUPONT ENDÜSTRİYEL İPLİK VE KORD BEZİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ KORDSA KORD BEZİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
96	KÜÇÜKÇALIK TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş. KÜÇÜKÇALIK DOKUMA TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.
97	KÜMAŞ MANYEZİT SANAYİ A.Ş. KÜMAŞ- KÜTAHYA MANYEZİT İŞLETMELERİ A.Ş.
98	KÜRÜM DEMİR SANAYİ DIŞ TİCARET A.Ş. KÜRÜM DEMİR OTOMOTİV GIDA TEKSTİL ELEKTRONİK PETROL VE DANIŞMANLIK SAN. DIŞ TİC. A.Ş.
99	LİMAK BATI ÇİMENTO SAN. VE TİC. A.Ş. SET ÇİMENTO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
100	LİMAK ÇİMENTO SAN. VE TİC. A.Ş. LİMAK KURTALAN ÇİMENTO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
101	MAN TÜRKİYE A.Ş. MAN KAMYON VE OTOBÜS SANAYİ A.Ş.
102	MANNESMANN BORU ENDÜSTRİSİ T.A.Ş. MANNESMANN-SÜMERBANK BORU ENDÜSTRİSİ T.A.Ş.
103	MARSA YAĞ SAN. VE TİC. A.Ş. MARSAN GIDA SAN. VE TİC. A.Ş. MARSA KRAFT FOODS SABANCI GIDA SAN. VE TİC. A.Ş. MARSA KRAFT JACOBS SUCHARD SABANCI GIDA SANAYİ VE TİC. A.Ş. MARSA KRAFT GENERAL FOODS SABA NCI GIDA SANAYİ VE TİC. A.Ş.
104	MİLANGAZ LPG DAĞITIM TİC. VE SAN. A.Ş. MİLGAZ TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
105	MODERN AMBALAJ TİC. VE SAN. A.Ş. MODKAR AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
106	MODERN ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş. MODERN ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİMİ OTOPRODÜKTÖR GRUBU A.Ş.
107	MONDİ TİRE KUTSAN KAĞIT VE AMBALAJ SANAYİ A.Ş. TİRE KUTSAN OLUKLU MUKAVVA KUTU VE KAĞIT SANAYİİ A.Ş.
108	NAKSAN PLASTİK VE ENERJİ SAN. VE TİC. A.Ş. NAKSAN PLASTİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
109	NETAŞ TELEKOMÜNİKASYON A.Ş. NORTEL NETWORKS NETAŞ TELEKOMÜNİKASYON A.Ş. NETAŞ NORTHERN ELEKTRİK TELEKOMÜNİKASYON A.Ş.
110	NİTROMAK DNX KİMYA SANAYİİ A.Ş. NİTROMAK MAKİNA KİMYA NİTRO NOBEL KİMYA SAN. A.Ş.
111	NURSAN ELEKTRİK DONANIM A.Ş. NURSAN ELEKTRİK DONANIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

112	OĞUZ GIDA SAN. VE TİC. A.Ş. OĞUZ GIDA TEKSTİL SANAYİ VE TİC. A.Ş.
113	OLMUKSAN INTERNATIONAL PAPER AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş. OLMUKSA INTERNATIONAL PAPER-SABANCI AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.
114	OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ A.Ş. OTOKAR OTOBÜS KAROSERİ SANAYİİ A.Ş.
115	FORD OTOMOTİV SANAYİ A.Ş. OTOSAN OTOMOBİL SANAYİİ A.Ş.
116	ÖZDİLEK ALIŞVERİŞ MERKEZLERİ VE TEKSTİL SANAYİ A.Ş. ÖZDİLEK TEKSTİL SAN. İHR. İTH. VE PAZ. A.Ş.
117	ÖZKOYUNCU MADENCİLİK METALURJİ İNŞAAT SAN. VE TİC. A.Ş. ÖZKOYUNCU DEMİR MADENİ LTD. ŞTİ.
118	PARK ELEKTRİK ÜRETİM MADENCİLİK SAN. VE TİC. A.Ş. PARK ELEKTRİK MADENCİLİK SAN. VE TİC. A.Ş. PARK ELEKTRİK MADENCİLİK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş. PARK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ.
119	PARK TEKNİK ELEKTRİK MADENCİLİK TURİZM SAN. VE TİC. A.Ş. PARK TEKNİK ELEKTRİK MADENCİLİK SAN VE TİC. A.Ş.
120	PAŞABAHÇE CAM SAN. VE TİC. A.Ş. PAŞABAHÇE CAM SANAYİİ A.Ş.
121	PERFETTİ VAN MELLE GIDA SAN. VE TİC. A.Ş. PERFETTİ GIDA SAN VE TİC. A.Ş.
122	OMV PETROL OFİSİ A.Ş. PETROL OFİSİ A.Ş.
123	PINAR ENTEGRE ET VE UN SANAYİİ A.Ş. PINAR ENTEGRE ET VE YEM SANAYİİ A.Ş.
124	POYRAZ POYRAZ FINDIK ENTEGRE SAN. VE TİC. A.Ş. POYRAZ KARLIBEL FINDIK ENTEGRE SAN. VE TİC. A.Ş.
125	JTI TÜTÜN ÜRÜNLERİ SANAYİ A.Ş. R.J.REYNOLDS TÜTÜN SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ.
126	ZF SACHS SÜSPANSİYON SİSTEMLERİ SAN. VE TİC. A.Ş. SACHS BELDESAN SÜSPANSİYON SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
127	SARAR GİYİM TEKSTİL ENERJİ SAN. VE TİC. A.Ş. SARAR GİYİM TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.
128	SET BETON MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş. SET BETON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
129	SFC ENTEGRE ORMAN ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC. A.Ş. SFC AĞAÇ SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.
130	SIEMENS SAN. VE TİC. A.Ş. SİMKO TİCARET VE SAN.A.Ş.

131	SİKA YAPI KİMYASALLARI A.Ş. SİKA DETEKS YAPI KİMYASALLARI ANONİM ŞİRKETİ.
132	SÖKE DEĞİRMENCİLİK SAN. VE TİC. A.Ş. SÖKE DEĞİRMENCİLİK TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş. SÖKE DEĞİRMENCİLİK VE TİCARET A.Ş.
133	SÖKTAŞ DOKUMA İŞLETMELERİ SAN. VE TİC. A.Ş. SÖKTAŞ PAMUK VE TARIM ÜRÜNLERİNİ DEĞERLENDİRME TİC. VE SAN. A.Ş. SÖKTAŞ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
134	SÖNMEZ FİLAMENT SENTETİK İPLİK VE ELYAF SAN. A.Ş. SÖNMEZ FİLAMENT İPLİK VE ELYAF SAN. A.Ş.
135	SÜPER FİLM AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş. SÜPER FİLM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
136	SÜTAŞ SÜT ÜRÜNLERİ A.Ş. SÜTAŞ BURSA VE HAVALİSİ PASTÖRİZE SÜT VE SÜT MAMÜLLERİ GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
137	YAZAKİ WİRING TECHNOLOGİES TÜRKİYE ELEKTRİK SİSTEMLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ. SY WİRING TECHNOLOGİES TÜRKİYE ELEKTRİK SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
138	T.T.L. TÜTÜN SAN. VE DIŞ TİC. A.Ş. TÜTÜN LİMİTED ŞİRKETİ
139	TUSAŞ-TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ A.Ş. TUSAŞ HAVACILIK VE UZAY SAN. A.Ş. TAI TUSAŞ HAVACILIK VE UZAY SAN. A.Ş.
140	TOYOTA BOSHOKU TÜRKİYE OTOMOTİV SAN. VE TİC. A.Ş. TAKANICHI OTOMOTİV İÇ DÖŞEME PARÇALARI SAN. VE TİC. A.Ş.
141	TAMEK GIDA VE KONSANTRE SAN. VE TİC. A.Ş. TAMEK GIDA VE KONSANTRE SANAYİİ A.Ş.
142	TAT GIDA SANAYİ A.Ş. TAT KONSERVE SANAYİİ A.Ş.
143	TELRA ELEKTRONİK SAN. VE TİC. A.Ş. PROFİLO TELRA ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ.
144	TEMSA GLOBAL SAN. VE TİC. A.Ş. TEMSA SANAYİ VE TİCARET A.Ş. TEMSA TERMO MEKANİK SAN. VE TİC. A.Ş.
145	TOROS TARIM SAN. VE TİC. A.Ş. TOROS GÜBRE VE KİMYA ENDÜSTRİSİ A.Ş.
146	TOYOTA OTOMOTİV SANAYİ TÜRKİYE A.Ş. TOYOTA SABANCI OTOMOTİV SAN. TÜRKİYE A.Ş.
147	TUKAŞ GIDA SAN. VE TİC. A.Ş. TUKAŞ TURGUTLU KONSERVECİLİK A.Ş.
148	TÜMOSAN MOTOR VE TRAKTÖR SANAYİ A.Ş. TÜMOSAN TÜRK MOTOR SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

149	TÜP MERSERİZE TEKSTİL ELEKTRİK ÜRETİM SAN. VE TİC. A.Ş. TÜP MERSERİZE TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş. TÜP MERSERİZE BOYA KASAR VE APRE SAN.A.Ş.
150	TÜRK HENKEL KİMYA SAN. VE TİC. A.Ş. TÜRK HENKEL KİMYEVİ MADDELER SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
151	TÜRK PRYSMIAN KABLO VE SİSTEMLERİ A.Ş. TÜRK PIRELLİ KABLO VE SİSTEMLERİ A.Ş. TÜRK SIEMENS KABLO VE ELEKTRİK SAN.A.Ş.
152	UMUR BASIM SAN. VE TİC. A.Ş. UMUR BASIM VE KIRTASIYE SAN. VE TİC. A.Ş. UMUR BİLGİSAYAR FORM,HASSAS KAĞIT SAN. VE TİC A.Ş.
153	YUDUM GIDA SAN. VE TİC. A.Ş. UNIKOM GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ.
154	ÜLKER BİSKÜVİ SANAYİ A.Ş. ÜLKER GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.
155	VİKO ELEKTRİK VE ELEKTRONİK ENDÜSTRİSİ SAN. VE TİC. A.Ş. Vİ-KO NUR ELEKTRİK MALZEMELERİ SAN. VE TİC. A.Ş. Vİ-KO NUR TİCARET ELEKTRİK MALZEMELERİ SAN.KOLL.ŞTİ
156	WAVİN TR PLASTİK SANAYİ A.Ş. PİLSA PLASTİK SANAYİ A.Ş.
157	YAKUPOĞLU TEKSTİL VE DERİ SAN. TİC. A.Ş. YAKUPOĞLU TİCARET ABDİL VEDAT YAKUPOĞLU
158	YAZICI DEMİR ÇELİK SANAYİ VE TURİZM TİCARET A.Ş. YAZICI DEMİR ÇELİK SAN. VE TİC. A.Ş.
159	YEŞİLYURT DEMİR ÇELİK ENDÜSTRİSİ VE LİMAN İŞLETMELERİ LTD. ŞTİ. YEŞİLYURT DEMİR ÇEKME SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
160	YİĞİT AKÜ MALZEMELERİ NAKLİYAT TURİZM İNŞAAT SAN. VE TİC. A.Ş. YİĞİT AKÜ MALZEMELERİ NAKLİYAT SAN. VE TİC. A.Ş. YİĞİT AKÜ MALZEMELERİ SAN. VE TİC. A.Ş.
161	YONCA GIDA SANAYİ İŞLETMELERİ İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş. YONCA-EGE YAĞ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
162	ZORLU ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş. ZORLU ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİMİ OTOPRODÜKTÖR GRUBU A.Ş.
163	ZORLUTEKS TEKSTİL TİC. VE SAN. A.Ş. ZORLU LİNEN DOKUMA EMPRİME KONFEKSİYON SAN. VE TİC. A.Ş.
164	HAYAT KİMYA SANAYİ A.Ş. HAYAT KİMYA VE MENSUCAT SAN. A.Ş.

EK 2. ÖRGÜTSEL SAHİPLİĞİ DEĞİŞENLER

1	AMCOR FLEXİBLES İSTANBUL AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.
2	ARBEL BAKLIYAT HUBUBAT SAN. VE TİC. A.Ş.
3	ASAŞ AMBALAJ BASKI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
4	ASİL ÇELİK SAN. VE TİC. A.Ş.
5	ASLAN ÇİMENTO A.Ş.
6	ASTEL KAĞITÇILIK SAN. VE TİC. A.Ş.
7	BAYMAK MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
8	BELTAN VİBRACOUSTİC TİTREŞİM ELEMANLARI SAN. VE TİC. A.Ş.
9	BENTO BANTÇILIK VE TEMİZLİK MADDELERİ SAN. TİC. A.Ş.
10	BEYÇELİK GESTAMP KALIP VE OTO YAN SAN. PAZ. VE TİC. A.Ş.
11	BİOFARMA İLAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.
12	BORÇELİK ÇELİK SAN. TİC. A.Ş.
13	BOSAL METAL İŞLEME SANAYİ A.Ş.
14	CEVHER DÖKÜM SANAYİİ A.Ş.
15	ÇINKOM ÇİNKO-KURŞUN-METAL VE MADENCİLİK SAN. TİC. A.Ş.
16	DENTAŞ AMBALAJ VE KAĞIT SANAYİ A.Ş.
17	DEVA HOLDİNG A.Ş.
18	DORUK EV GEREÇLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
19	EGE GÜBRE SANAYİİ A.Ş.
20	EGE PROFİL TİC. VE SAN. A.Ş.
21	EKER SÜT ÜRÜNLERİ GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.
22	ERDEMİR MADENCİLİK SAN. VE TİC. A.Ş.
23	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI T.A.Ş.
24	ETİ ALÜMİNYUM A.Ş.
25	ETİ BAKIR A.Ş.
26	ETİ ELEKTROMETALURJİ A.Ş.
27	ETİ GÜMÜŞ A.Ş.
28	FAKO İLAÇLARI A.Ş.
29	FEDERAL-MOGUL PİSTON SEGMAN VE GÖMLEK ÜRETİM TESİSLERİ A.Ş.
30	FNSS SAVUNMA SİSTEMLERİ A.Ş.
31	FRESH CAKE GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.
32	FRUKO MEŞRUBAT SANAYİİ A.Ş.
33	GEMLİK GÜBRE SANAYİİ A.Ş.
34	HAYES LEMMERZ JANTAŞ JANT SAN. VE TİC. A.Ş.
35	İ. E. ULAGAY İLAÇ SANAYİİ T.A.Ş.
36	İGSAŞ-İSTANBUL GÜBRE SANAYİİ A.Ş.
37	İLSAN İLAÇ SANAYİ VE TİC. A.Ş.
38	İNCİ AKÜ SAN. VE TİC. A.Ş.
39	İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK A.Ş.
40	KAYALAR KİMYA SAN. VE TİC. A.Ş.
41	KENT GIDA MADDELERİ SAN. VE TİC. A.Ş.
42	KEREVİTAŞ GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.

43	KLİMASAN KLİMA SAN. VE TİC. A.Ş.
44	KORDSA GLOBAL ENDÜSTRİYEL İPLİK VE KORD BEZİ SAN. VE TİC. A.Ş.
45	KÜMAŞ MANYEZİT SANAYİ A.Ş.
46	LİMAK BATI ÇİMENTO SAN. VE TİC. A.Ş.
47	MANNESMANN BORU ENDÜSTRİSİ T.A.Ş.
48	MONDİ TİRE KUTSAN KAĞIT VE AMBALAJ SANAYİ A.Ş.
49	NİTROMAK DNX KİMYA SANAYİİ A.Ş.
50	OLMUKSAN İNTERNATİONAL PAPER AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.
51	OMV PETROL OFİSİ A.Ş.
52	PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.
53	PETLAS LASTİK SAN. VE TİC. A.Ş.
54	PNS PENDİK NIŞASTA SANAYİ A.Ş.
55	POLİMER KAUCUK SANAYİ VE PAZARLAMA A.Ş.
56	SASA POLYESTER SANAYİ A.Ş.
57	TERMO TEKNİK TİC. VE SAN. A.Ş.
58	TUSAŞ-TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ A.Ş.
59	TÜMOSAN MOTOR VE TRAKTÖR SANAYİ A.Ş.
60	TÜPRAŞ-TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.
61	TÜRK DEMİR DÖKÜM FABRİKALARI A.Ş.
62	TÜRK TUBORG BİRA VE MALT SANAYİİ A.Ş.
63	TÜRKKABLO ANONİM ORTAKLIĞI
64	ÜNSA AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.
65	WAVİN TR PLASTİK SANAYİ A.Ş.
66	ÇİMENTAŞ İZMİR ÇİMENTO FABRİKASI TÜRK A.Ş.
67	DENİZLİ ÇİMENTO SANAYİİ T.A.Ş.
68	MARSA YAĞ SAN. VE TİC. A.Ş.
69	VESTEL ELEKTRONİK SAN. VE TİC. A.Ş.

EK 3. ARAŞTIRMAYA KONU EDİLEN İŞ ÖRGÜTLERİ

SIRA NO	İŞLETME İSMİ	ÖRGÜT FORMU	BAĞLI BULUNAN GRUP
1	ABALIOĞLU TEKSTİL SAN A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Abalioğlu Holding
2	ABALIOĞLU YEM SOYA VE TEKSTİL SAN. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
3	ABB ELEKTRİK SANAYİ A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
4	ABDİ İBRAHİM İLAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
5	ACARSOY TEKSTİL TİC. VE SAN. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
6	ADEKA İLAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
7	ADEL KALEMCİLİK TİC. VE SAN. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Anadolu Grubu
8	ADOPEN PLASTİK VE İNŞAAT SAN. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Ado Grup
9	AES ENTEK ELEKTRİK ÜRETİMİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Koç Holding
10	AFYON ÇİMENTO SANAYİ T.A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
11	AGT AĞAÇ SAN. TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
12	AK GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yıldız Holding
13	AK-AL TEKSTİL SAN. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Akkök Holding
14	AKBAŞLAR TEKSTİL ENERJİ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Akbaş Holding
15	AKBEL SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
16	AKÇANSA ÇİMENTO SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Sabancı Holding
17	AKDENİZ KİMYA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
18	AKENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Akkök Holding
19	AKFİL TEKSTİL TURİZM İNŞAAT SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
20	AKIN TEKSTİL A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Akın Holding
21	AKKARDAN SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Bağımsız İşletme	
22	AK-KİM KİMYA SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Akkök Holding
23	AKOVA SÜT VE GIDA MAMÜLLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
24	AKSA AKRİLİK KİMYA SANAYİİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Akkök Holding

25	AKSA ENERJİ ÜRETİM A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kazancı Holding
26	AKSA JENERATÖR SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kazancı Holding
27	AKSU İPLİK DOKUMA VE BOYA APRE FAB. T.A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Akkök Holding
28	AKTEKS AKRİLİK İPLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
29	AKZO NOBEL BOYA SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
30	ALARKO CARRIER SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Alarko Holding
31	ALCATEL LUCENT TELETAS TELEKOMÜNİKASYON A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
32	ALİ RAİF İLAÇ SAN. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
33	ALKA SANAYİ İNŞAAT VE TİCARET A.Ş.	Bağımsız İşletme	
34	ALKİM ALKALİ KİMYA A.Ş.	Bağımsız İşletme	
35	ALKİM KAĞIT SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
36	ALLIANCE ONE TÜTÜN A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
37	ALTIN KABLO SAN. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
38	ALTINAPA DEĞİRMENCİLİK TİC. VE SAN. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Eksim Yatırım Holding
39	ALTINBAŞ KUYUMCULUK İTHALAT İHRACAT SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Altınbaş Holding
40	ALTINMARKA GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
41	ALTINYILDIZ MENSUCAT VE KONFEKSİYON FABRİKALARI A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Boyner Holding
42	ANADOLU CAM SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Şişecam
43	ANADOLU EFES BİRACILIK VE MALT SANAYİİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Anadolu Grubu
44	ANADOLU-ISUZU OTOMOTİV SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Anadolu Grubu
45	ANATEKS ANADOLU TEKSTİL FAB. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
46	ANKARA UN SANAYİİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
47	APS TEKSTİL VE TİCARET A.Ş. *	Bağımsız İşletme	
48	ARCELORMİTTAL AMBALAJ ÇELİĞİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
49	ARÇELİK A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Koç Holding
50	ARFESAN ARKAN FREN ELEMANLARI SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
51	ARGON KİMYA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	

52	ARI RAFİNE VE YAĞ SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
53	ARIK BEY TEKSTİL ENERJİ VE SİNAİ YATIRIMLAR A.Ş.	Bağımsız İşletme	
54	ARILI PLASTİK SANAYİ A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
55	AROMA BURSA MEYVE SULARI VE GIDA SANAYİİ A.Ş. *	Bağımsız İşletme	
56	ARPAŞ İHRACAT İTHALAT VE PAZARLAMA A.Ş.	Bağımsız İşletme	
57	ARSAN TEKSTİL TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
58	ARSLANLI ÖRME SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
59	ARSLANTÜRK TARIM ÜRÜNLERİ SAN. NAK. İHR. VE İTH. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
60	ASAŞ ALÜMİNYUM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Bağımsız İşletme	
61	ASSAN ÇELİK ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kibar Holding
62	ASSAN DEMİR VE SAC SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kibar Holding
63	ASSAN PANEL SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kibar Holding
64	ASTER TEKSTİL SAN. VE DIŞ TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
65	AŞKALE ÇİMENTO SAN. T.A.Ş. *	Bağımsız İşletme	
66	ATAÇ İNŞAAT VE SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
67	ATAER ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.	Bağımsız İşletme	
68	ATASAY KUYUMCULUK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
69	ATATEKS TEKSTİL İŞLETMELERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
70	ATK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Bağımsız İşletme	
71	ATLAS HALICILIK İŞLETMESİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
72	ATOM KABLO SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
73	AUNDE TEKNİK TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
74	AUTOLİV CANKOR OTOMOTİV EMNİYET SİST. SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
75	AYDIN MENSUCAT DÖŞEMELİK KUMAŞ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
76	AYDIN ÖRME SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Bağımsız İşletme	
77	AYDINLI DERİ KONFEKSİYON SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
78	AYDINLI HAZIR GİYİM SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
79	AYGAZ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Koç Holding

80	AYKA TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
81	AYTAÇ GIDA YATIRIM SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yimpaş Holding
82	AY-TİM TEKSTİL SANAYİ VE DIŞ TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
83	BAGFAŞ BANDIRMA GÜBRE FABRİKALARI A.Ş.	Bağımsız İşletme	
84	BAĞ YAĞLARI SANAYİ VE TİCARET T.A.Ş.	Bağımsız İşletme	
85	BAK AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Bakioğlu Holding
86	BALIKESİR ELEKTROMEKANİK SANAYİ TESİSLERİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
87	BANVİT BANDIRMA VİTAMİNLİ YEM SANAYİİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
88	BASF TÜRK KİMYA SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.	Yabancı Sermayeli İşletme	
89	BASF YAPI KİMYASALLARI SAN. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
90	BAŞTAŞ BAŞKENT ÇİMENTO SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
91	BAŞTUĞ ÇELİK SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
92	BATIÇİM BATI ANADOLU ÇİMENTO SANAYİİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Batı Anadolu Grubu
93	BATISÖKE SÖKE ÇİMENTO SANAYİİ T.A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Batı Anadolu Grubu
94	BAYCAN ÇİKLET VE GIDA SAN. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
95	BAYDEMİRLER TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
96	BAYER İLAÇ FABRİKALARI A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
97	BAYER TÜRK KİMYA SANAYİ LTD. ŞTİ.	Yabancı Sermayeli İşletme	
98	BAYKAL MAKİNE SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
99	BEKO ELEKTRONİK A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Koç Holding
100	BEKS ÇORAP VE İÇ GİYİM SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
101	BEKSA ÇELİK KORD SAN VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
102	BELDEYAMA MOTORLU VASITALAR SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
103	BEMKA EMAYE BOBİN TELİ VE KABLO SAN. TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Sarkuysan
104	BERDAN TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
105	BESLER GIDA VE KİMYA SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yıldız Holding
106	BEŞLER MAKARNA UN İRMİK GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
107	BETEK BOYA VE KİMYA SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
108	BEYBO BOYA SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Akkanat Holding

109	BEYPİ BEYPAZARI TARIMSAL ÜRETİM PAZARLAMA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
110	BEYTEKS TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
111	BIÇAKÇILAR TIBBİ CİHAZLAR SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
112	BİLİM İLAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
113	BİLKONT DIŞ TİCARET VE TEKSTİL SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Şahinler Holding
114	BİRKO BİRLEŞİK KOYUNLULULAR MENSUCAT TİC. VE SAN. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
115	BİRLİK GALVANİZ SAC SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
116	BİRLİK MENSUCAT TİC. VE SAN. İŞL. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
117	BİRLİK PAZARLAMA SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yıldız Holding
118	BİS ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.	Bağımsız İşletme	
119	BİSKOT BİSKÜVİ GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yıldız Holding
120	BİZİMGAZ TİC. VE SAN. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
121	BMC SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Çukurova Holding
122	BONY TEKSTİL İŞLETMELERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
123	BORUSAN MANNESMANN BORU SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Borusan Holding
124	BOSCH FREN SİSTEMLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
125	BOSCH SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
126	BOSCH TERMOTEKNİK SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
127	BOSEN ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.	Bağımsız İşletme	
128	BOSSA TİCARET VE SANAYİ İŞLETMELERİ T.A.Ş.	Bağımsız İşletme	
129	BOYTAŞ MOBİLYA SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Boydak Holding
130	BOYTEK REÇİNE BOYA VE KİMYA SAN. TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
131	BOYTEKS TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Boydak Holding
132	BOZKURT KONFEKSİYON SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kipaş Holding
133	BP PETROLLERİ A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
134	BRİSA BRİDGESTONE SABANCI LASTİK SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Sabancı Holding
135	BSH EV ALETLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	

136	BTM BİTÜMLÜ TECRİT MADDELERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
137	BUGA OTİS ASANSÖR SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
138	BURSA BETON SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
139	BURSA ÇİMENTO FABRİKASI A.Ş.	Bağımsız İşletme	
140	BUZCULAR UN ÇELTİK YAĞ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
141	BÜYÜK HEKİMOĞULLARI GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
142	C.P. STANDART GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
143	CAAN TEKSTİL VE TURİZM SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
144	CAM ELYAF SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Şişecam
145	CAMIŞ AMBALAJ SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Şişecam
146	CAMIŞ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Şişecam
147	CAMIŞ MADENCİLİK A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Şişecam
148	CAN TEKSTİL ENTEGRE TESİSLERİ VE TARIM ÜR. SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Can Group
149	CEHA BÜRO MOBİLYALARI LTD. ŞTİ.	Bağımsız İşletme	
150	CMS JANT VE MAKİNA SANAYİİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
151	COATS (TÜRKİYE) İPLİK SANAYİİ A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
152	COCA-COLA İÇECEK A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Anadolu Grubu
153	COGNİS KİMYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
154	CONTİTECH LASTİK SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
155	COŞKUN ET VE MAMÜLLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
156	COŞKUNÖZ METAL FORM MAKİNA ENDÜSTRİ VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Coşkunöz Holding
157	COŞKUNÖZ RADYATÖR VE ISI SAN. TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Coşkunöz Holding
158	ÇAK TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
159	ÇAMLI YEM BESİCİLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yaşar Holding
160	ÇAMSAN ENTEGRE AĞAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
161	ÇAYIROVA BORU SAN. VE TİC. A.Ş. *	Bağımsız İşletme	
162	ÇAYIROVA CAM SAN.A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Şişecam
163	ÇBS BOYA-KİMYA SAN.VE TİC.A.Ş.	Bağımsız İşletme	

164	ÇEBİTAŞ DEMİR ÇELİK ENDÜSTRİSİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
165	ÇELİK HALAT VE TEL SANAYİİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
166	ÇELİKORD A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
167	ÇEMTAŞ ÇELİK MAKİNA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
168	ÇETİNKAYA MENSUCAT SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
169	ÇINAR BORU PROFİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
170	ÇİLEK MOBİLYA SANAYİ VE PAZARLAMA TİCARET A.Ş.	Bağımsız İşletme	
171	ÇİMBETON HAZIRBETON VE PREFABRİK YAPI ELEMANLARI SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
172	ÇİMKO ÇİMENTO VE BETON SAN. TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Sanko Holding
173	ÇİMSA ÇİMENTO SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Sabancı Holding
174	ÇİMTAŞ ÇELİK İMALAT MONTAJ VE TESİSAT A.Ş.	Bağımsız İşletme	
175	ÇOLAKOĞLU METALURJİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
176	ÇUKUROVA İNŞAAT MAK. SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Çukurova Holding
177	ÇUKUROVA SANAYİ İŞLETMELERİ T.A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Çukurova Holding
178	DALAN KİMYA ENDÜSTRİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
179	DARDANEL ÖNENTAŞ GIDA SAN. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
180	DATATEKNİK BİLGİSAYAR SİSTEMLERİ TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yıldız Holding
181	DEBANT PLASTİK SAN. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
182	DELPHİ AUTOMOTİVE SYSTEMS LTD. ŞTİ.	Yabancı Sermayeli İşletme	
183	DEMİR EXPORT A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Koç Holding
184	DEMİRER KABLO TESİSLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
185	DEMİRSAN HADDECİLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
186	DEMİSAŞ DÖKÜM EMAYE MAMÜLLERİ SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Sarkuysan
187	DENİZLİ BASMA VE BOYA SAN. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
188	DENİZLİ CAM SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Şişecam
189	DERKON DERİ VE KONF. SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
190	DESA DERİ SAN. VE TİC. A.Ş. *	Bağımsız İşletme	

191	DİKTAŞ DİKİŞ İPLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
192	DİLER DEMİR ÇELİK ENDÜSTRİ VE TİCARET A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Diler Holding
193	DİMES GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
194	DİNARSU İMALAT VE TİCARET T.A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Erdemoğlu Holding
195	DİNİZ JOHNSON CONTROLS OTO DONANIM SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
196	DOĞAN BURDA DERGİ YAYINCILIK VE PAZARLAMA A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
197	DOĞAN GAZETECİLİK A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Doğan Holding
198	DOĞAN OFSET YAYINCILIK VE MATBAACILIK A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Doğan Holding
199	DOĞUŞ ÇAY VE GIDA MADDELERİ ÜRETİM PAZARLAMA İTH. İHR. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
200	DOW TÜRKİYE KİMYA SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.	Yabancı Sermayeli İşletme	
201	DÖKTAŞ DÖKÜMCÜLÜK TİC.VE SAN. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
202	DÖRTEL TEKSTİL ÖRME SAN.VE TİC.A.Ş.	Bağımsız İşletme	
203	DS SMİTH ÇOPIKAS KAĞIT VE OLUKLU MUKAVVA KUTU SAN. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
204	DURAK FINDIK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
205	DURAN DOĞAN BASIM VE AMBALAJ SAN. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
206	DURMAZLAR MAKİNA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
207	DÜNYA ULUSLARARASI MÜCEVHERAT VE KUYUMCULUK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
208	DYO BOYA FABRİKALARI SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yaşar Holding
209	DYO MATBAA MÜREKKEPLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yaşar Holding
210	DYO SENTETİK SELÜLOZİK BOYA VE VERNİK FABRİKALARI A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yaşar Holding
211	ECZACIBAŞI YAPI GEREÇLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Eczacıbaşı Holding
212	ECZACIBAŞI-BAXTER HASTANE ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
213	EDİP İPLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
214	EDİRNE YAĞ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Bağımsız İşletme	
215	EGE ÇELİK ENDÜSTRİSİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	

216	EGE ENDÜSTRİ VE TİCARET A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Bayraktar Holding
217	EGE FREN SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Bayraktar Holding
218	EGE SERAMİK SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	İbrahim Polat Holding
219	EGEPLAST EGE PLASTİK TİC. VE SAN. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Mahzar Zorlu Holding
220	EİS ECZACIBAŞI İLAÇ SAN VE TİC A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Eczacıbaşı Holding
221	EKİNCİLER DEMİR VE ÇELİK SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Ekinciler Holding
222	EKOL OFSET MATBAACILIK TESİSLERİ AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
223	EKSUN GIDA TARIM SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
224	ELAZIĞ ALTINOVA ÇİMENTO SAN. TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
225	ELBA BASINÇLI DÖKÜM SANAYİİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Elginkan Topluluğu
226	ELEKTROMED ELEKTRONİK SANAYİ VE SAĞLIK HİZMETLERİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Termikel Grubu
227	ELİF PLASTİK AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
228	ELSAN HAMMADDE SANAYİİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Elginkan Topluluğu
229	ELVAN GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
230	EMAS MAKİNA SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Elginkan Topluluğu
231	EMBOY YÜNTAŞ TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
232	EMEK BORU MAKİNA SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Ceceli Grup
233	EMEK YAĞ SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
234	EMİN TARIM SAN. VE TİC. A.Ş. **	Bağımsız İşletme	
235	ENERJİSA ENERJİ ÜRETİM A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Sabancı Holding
236	ENKA SÜT VE GIDA MAMÜLLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
237	ENPAY ENDÜSTRİYEL PAZARLAMA VE YATIRIM A.Ş.	Bağımsız İşletme	
238	EÖS ECZACIBAŞI ÖZGÜN KİMYASAL ÜRÜNLER SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Eczacıbaşı Holding
239	ERAK GİYİM SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
240	ER-BAKIR ELEKTROLİTİK BAKIR MAMÜLLERİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Abalıoğlu Holding
241	ERBOSAN ERCİYAS BORU SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	

242	ERCİYAS ÇELİK BORU SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
243	ERDEM TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
244	ERDOĞANLAR ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
245	ERENKO TEKSTİL İHRACAT SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
246	ERGAZ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
247	ERKUL KOZMETİK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
248	ERKUNT SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
249	ERMETAL OTOMOTİV VE EŞYA SAN. TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Ermetal Şirketler Grubu
250	EROĞLU GİYİM SAN. TİC. A.Ş. *	Bağımsız İşletme	
251	ERPİLİÇ ENTEGRE TAVUKÇULUK ÜRETİM PAZARLAMA VE TİC. LTD. ŞTİ.	Bağımsız İşletme	
252	ERTAŞ METAL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
253	ESAN ECZACIBAŞI ENDÜSTRİYEL HAMMADDELER SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Eczacıbaşı Holding
254	ESÇİM ESKİŞEHİR ÇİMENTO FABRİKASI T.A.Ş.	Bağımsız İşletme	
255	ESEN PLASTİK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
256	ESKİŞEHİR ENDÜSTRİYEL ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.	Bağımsız İşletme	
257	ETİ GIDA SAN. VE TİC. A.Ş. *	Bağımsız İşletme	
258	EVAS EV ALETLERİ SANAYİ LTD. ŞTİ.	Bağımsız İşletme	
259	FARMAMAK AMBALAJ MADDELERİ VE AMBALAJ MAKİNELERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yıldız Holding
260	FARPLAS OTO YEDEK PARÇALARI İML. İTH. VE İHR. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Farplas Şirketler Grubu
261	FENİŞ ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Feniş Holding
262	FERRO DÖKÜM SAN. VE DIŞ TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Efesan Şirketler Grubu
263	FEZA GAZETECİLİK A.Ş.	Bağımsız İşletme	
264	FIRAT PLASTİK KAUKUK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
265	FİLİZ GIDA SANAYİ VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
266	FORD OTOMOTİV SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Koç Holding
267	FORM SÜNGER VE YATAK SAN. TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Boydak Holding

268	GAMA ENDÜSTRİ TESİSLERİ İMALAT VE MONTAJ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Gama Holding
269	GAMATEKS TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
270	GAP GÜNEYDOĞU TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Çalık Holding
271	GEMAK GEMİ İNŞAAT SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
272	GENTAŞ GENEL METAL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
273	GESAN YATIRIM VE TİCARET A.Ş.	Bağımsız İşletme	
274	GLAXOSMİTHKLİNE İLAÇLARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
275	GOLDAŞ KUYUMCULUK SANAYİ İTHALAT İHRACAT A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yalınkaya Holding
276	GOODYEAR LASTİKLERİ T.A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
277	GÖKHAN TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
278	GÖLİPLİK ŞEREMET TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
279	GÖLTAŞ GÖLLER BÖLGESİ ÇİMENTO SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
280	GÖRKEM GİYİM SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
281	GRAMMER KOLTUK SİSTEMLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
282	GÜLSAN SENTETİK DOKUMA SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Gülsan Holding
283	GÜNKAR TEKSTİL TURİZM İNŞAAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Günkar Şirketler Grubu
284	GÜNKOL GÜNEŞ ENERJİSİ VE KLİMA SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
285	GÜNTAŞ GÜNDÜZBEY İPLİK VE DOKUMA FAB. SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
286	GÜRMEK GİYİM SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
287	GÜRSOY TARIMSAL ÜRÜNLER GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
288	GÜRTEKS İPLİK SAN. VE TİC. A.Ş. *	Bağımsız İşletme	
289	HABAŞ SİNAİ VE TIBBİ GAZLAR İSTİHSAL ENDÜSTRİSİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Habaş Topluluğu
290	HALKALI KAĞIT KARTON SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
291	HAMARATLI TEKSTİL KONFEKSİYON SAN. VE TİC. A.Ş. **	Bağımsız İşletme	
292	HARPUT TEKSTİL SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Harput Holding
293	HAS ÇELİK VE HALAT SAN. TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
294	HAYAT KİMYA SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Hayat Holding
295	HAYES LEMMERZ İNCİ JANT SANAYİ A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	

296	HEKİMOĞLU UN FABRİKASI TİC. VE SAN. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
297	HELVACIZADE GIDA İLAÇ KİMYA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
298	HEMA DIŞLI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Bağımsız İşletme	
299	HEMA ENDÜSTRİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Hattat Holding
300	HEMA TRW OTOMOTİV DİREKSİYON SİSTEMLERİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Hattat Holding
301	HES HACILAR ELEKTRİK SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Boydak Holding
302	HESFİBEL FİBER OPTİK VE ELEKTRONİK SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Büyükmihçi Grup
303	HEY TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Hey Grup
304	HİDROMEK-HİDROLİK VE MEKANİK MAKİNA İMALAT SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
305	HİSAR ÇELİK DÖKÜM SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
306	HİTİT SERAMİK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
307	HONDA TÜRKİYE A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
308	HUGO BOSS TEKSTİL SANAYİİ LTD. ŞTİ.	Yabancı Sermayeli İşletme	
309	HÜRRİYET GAZETECİLİK VE MATBAACILIK A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Doğan Holding
310	HYUNDAİ ASSAN OTOMOTİV SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
311	İNDESİT COMPANY BEYAZ EŞYA SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
312	ISPARTA MENSUCAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Bağımsız İşletme	
313	IŞIL TEKSTİL SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Bağımsız İşletme	
314	İ.G.S.İSTANBUL GİYİM SAN.TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
315	İBA KİMYA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
316	İÇDAŞ ÇELİK ENERJİ TERSANE VE ULAŞIM SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	İçdaş Grup
317	İDAŞ-İSTANBUL DÖŞEME SANAYİİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
318	İDEAL GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yıldız Holding
319	İHLAS EV ALETLERİ İMALAT SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	İhlas Holding
320	İHLAS GAZETECİLİK A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	İhlas Holding
321	İLHANLAR HADDECİLİK BORU PROFİL VE TEKSTİL SANAYİ LTD. ŞTİ. *	Bağımsız İşletme	
322	İMTEKS GİYİM SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	

323	İPAŞ İPLİK SAN. VE İHRACAT A.Ş.	Bağımsız İşletme	
324	İPEK KAĞIT SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
325	İPEKYOLU TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
326	İPRAGAZ A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
327	İSKUR TEKSTİL ENERJİ TİC. VE SAN. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	İskur Grup
328	İSPAK İZMİT SIVI PAKETLEME SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kibar Holding
329	İSTANBUL ÇORAP SAN. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
330	İSTİKBAL MOBİLYA SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Boydak Holding
331	İŞBİR SENTETİK DOKUMA SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	İşbir Holding
332	İŞBİR SÜNGER SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	İşbir Holding
333	İTALTEKS EKSPOR GRUP TEKSTİL SAN. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
334	İZMİR DEMİR ÇELİK SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
335	İZOCAM TİC. VE SAN. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
336	İZOPOLİ YAPI ELEMANLARI TAAHHÜT SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
337	JANTSA JANT SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
338	JOTUN BOYA SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
339	JOTUN TOZ BOYA SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
340	JTI TÜTÜN ÜRÜNLERİ SANAYİ A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
341	K.F.C. GIDA TEKSTİL SAN. İTH. İHR. YATIRIM A.Ş.	Bağımsız İşletme	
342	KAHRAMANMARAŞ KAĞIT SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
343	KALE KALIP MAKİNA VE KALIP SAN. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kale Grubu
344	KALE KİLİT VE KALIP SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kale Endüstri Holding
345	KALE OTO RADYATÖR SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Koçkaya Holding
346	KALEMADEN ENDÜSTRİYEL HAMMADDELER SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kale Grubu
347	KALESERAMİK ÇANAKKALE KALEBODUR SERAMİK SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kale Grubu
348	KALİBRE BORU SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	

349	KALTUN MADENCİLİK SANAYİ NAKLİYE VE AKARYAKIT TİCARET A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kaltun Grup
350	KANSAİ ALTAN BOYA SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
351	KAPLAMİN AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Çukurova Holding
352	KAPTAN DEMİR ÇELİK ENDÜSTRİSİ VE TİCARET A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kaptan Şirketler Grubu
353	KARBOSAN ZIMPARA TAŞI SANAYİİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
354	KARDEMİR HADDECİLİK VE ELEKTRİK ÜRETİM SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	Bağımsız İşletme	
355	KARDEMİR KARABÜK DEMİR ÇELİK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
356	KAREL ELEKTRONİK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
357	KARİN GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
358	KARSAN OTOMOTİV SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kıraça Holding
359	KARSU TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
360	KARTONSAN KARTON SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
361	KASAR VE DUAL TEKSTİL SANAYİİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
362	KASTAMONU ENTEGRE AĞAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Hayat Holding
363	KAYNAK İPLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kaynak Grup
364	KAYNAK TEKNİĞİ SANAYİİ VE TİCARET A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
365	KELEBEK MOBİLYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Bağımsız İşletme	
366	KEPEZ ELEKTRİK T.A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Uzan Holding
367	KERİM ÇELİK MAMÜLLERİ İMALAT VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Borusan Holding
368	KESKİNKILIÇ GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
369	KESKİNOĞLU TAVUKÇULUK VE DAMIZLIK İŞLETMELERİ SAN. TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
370	KILIÇ DENİZ ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ İHRACAT İTHALAT VE TİCARET A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kılıç Holding
371	KIVANÇ TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
372	KİLİM GRUBU KARTALTEPE MENSUCAT FABRİKASI T.A.Ş. *	Bağımsız İşletme	
373	KİLİM MOBİLYA KANEPE SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	

374	KİPAŞ-KAHRAMANMARAŞ İPLİK PAMUK TİC VE SAN A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kipaş Holding
375	KLORA GRES VE YAĞ SAN. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
376	KOCAER HADDECİLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kocaer Grup
377	KOÇ HADDECİLİK TEKSTİL İNŞAAT SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
378	KOMBASSAN KAĞIT MATBAA GIDA VE TEKSTİL SAN. TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kombassan Holding
379	KOMPEN PVC YAPI VE İNŞAAT MALZEMELERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kombassan Holding
380	KONVEYÖR BEYAZ EŞYA VE OTOMOTİV YAN SAN. TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
381	KONYA ÇİMENTO SANAYİİ A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
382	KOROZO AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
383	KORTEKS MENSUCAT SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Zorlu Holding
384	KORUMA KLOR ALKALİ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Koruma Şirketler Grubu
385	KROMAN ÇELİK SANAYİİ A.Ş. *	Bağımsız İşletme	
386	KULA YAĞ VE EMEK YEM SAN. TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
387	KUMTEL DAYANIKLI TÜKETİM MALLARI PLASTİK SAN. TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
388	KÜÇÜKBAY YAĞ VE DETERJAN SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
389	KÜÇÜKÇALIK TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
390	KÜÇÜKER TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
391	KÜRÜM DEMİR SANAYİ DIŞ TİCARET A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kürüm Holding
392	KÜTAHYA ŞEKER FABRİKASI A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Torunar Holding + Kiler Holding
393	LEVİ STRAUSS İSTANBUL KONFEKSİYON SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	Yabancı Sermayeli İşletme	
394	LİMAK ÇİMENTO SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Limak Holding
395	MAGNESİT A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
396	MAKO ELEKTRİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Koç Holding
397	MAN TÜRKİYE A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
398	MAR TÜKETİM MADDELERİ İHRACAT İTHALAT SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	

399	MARET MARMARA BESİCİLİK VE ET SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Koç Holding
400	MARMARA UN SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
401	MARSHALL BOYA VE VERNİK SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
402	MATESA TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
403	MATRAŞ DERİ MAMÜLLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
404	MAYTEKS ÖRME SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
405	MED UNION CONTAINERS A.Ş.	Bağımsız İşletme	
406	MEM TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
407	MENDERES TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Akça Holding
408	MENSA MENSUCAT SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
409	MERCEDES-BENZ TÜRK A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
410	MERİNOS HALI SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Erdemoğlu Holding
411	MERKEZ ÇELİK SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Boydak Holding
412	MERKO GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
413	MERTER HELVA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
414	METEKSAN MATBAACILIK VE TEKNİK SAN. TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Bilkent Holding
415	MİLANGAZ LPG DAĞITIM TİC. VE SAN. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Demirören Şirketler Grubu
416	MİTAŞ ENERJİ VE MADENİ İNŞAAT İŞLERİ T.A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Mitaş Grup
417	MOBİL OİL TÜRK A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
418	MODAVİZYON TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Şahinler Holding
419	MODERN AMBALAJ TİC. VE SAN. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Eren Holding
420	MODERN ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Eren Holding
421	MODERN KARTON SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Eren Holding
422	MOGAZ PETROL GAZLARI A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Koç Holding
423	MOPAK KAĞIT KARTON SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
424	MUTLU AKÜ VE MALZEMELERİ SANAYİ A.Ş. *	Bağımsız İşletme	
425	NAKSAN PLASTİK VE ENERJİ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Naksan Holding
426	NATURA GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yıldız Holding
427	NERGİS TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Nergis Holding

428	NESA TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
429	NETAŞ TELEKOMÜNİKASYON A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
430	NEXANS TÜRKİYE ENDÜSTRİ VE TİCARET A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
431	NİL ÖRME SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
432	NOBEL İLAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
433	NOKSEL ÇELİK BORU SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Çukurova Holding
434	NORM CIVATA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
435	NOVAPLAST PLASTİK SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Kar Şirketler Grubu
436	NOVARTİS SAĞLIK GIDA VE TARIM ÜRÜN. SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
437	NUH BETON A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Nuh Şirketler Grubu
438	NUH ÇİMENTO SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Nuh Şirketler Grubu
439	NUH'UN ANKARA MAKARNASI SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
440	NURSAN ÇELİK SANAYİ VE HADDECİLİK A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Nursan Grup
441	NURSAN ELEKTRİK DONANIM A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Nursanlar Holding
442	OERLİKON KAYNAK ELEKTRODLARI VE SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
443	OĞUZ GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
444	OLTAN FINDIK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Bağımsız İşletme	
445	OLTAN GIDA MADDELERİ İHR. İTH. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Bağımsız İşletme	
446	ORJİN DERİ KONF. SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
447	ORMA ORMAN MAHSULLERİ İNTEGRE SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
448	ORTA ANADOLU TİC. VE SAN. İŞL. T.A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Karamancı Holding
449	ORTADOĞU RULMAN SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
450	OSMAN AKÇA TARIM ÜRÜNLERİ İTHALAT İHRACAT SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Akça Holding
451	OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Koç Holding
452	OTOYOL SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Koç Holding
453	OVA UN FABRİKASI A.Ş.	Bağımsız İşletme	
454	OYAK-RENAULT OTOMOBİL FABRİKALARI A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
455	OZANTEKS TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	

456	ÖRGEN GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yıldız Holding
457	ÖRMA TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
458	ÖZBUCAK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
459	ÖZDEMİR BORU PROFİL SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Bağımsız İşletme	
460	ÖZDİLEK ALIŞVERİŞ MERKEZLERİ VE TEKSTİL SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Özdilek Holding
461	ÖZER METAL SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
462	ÖZGÜN GIDA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Bağımsız İşletme	
463	ÖZGÜR ATERMİT SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
464	ÖZKAN DEMİR ÇELİK SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
465	ÖZKOYUNCU MADENCİLİK METALURJİ İNŞAAT SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
466	ÖZLEM TARIM ÜRÜNLERİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
467	ÖZNUR KABLO SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
468	ÖZTAY TEKSTİL KONFEKSİYON SANAYİ VE PAZARLAMA A.Ş.	Bağımsız İşletme	
469	ÖZTİRYAKİLER MADENİ EŞYA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
470	ÖZYAŞAR TEL VE GALVANİZLEME SANAYİ A.Ş. *	Bağımsız İşletme	
471	P.M.S. METAL PROFİL ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
472	PAGMAT PAMUK TEKSTİL GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Bağımsız İşletme	
473	PAMUKKALE KABLO SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
474	PARK ELEKTRİK ÜRETİM MADENCİLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Ciner Grubu
475	PARK TEKNİK ELEKTRİK MADENCİLİK TURİZM SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Ciner Grubu
476	PARK TERMİK ELEKTRİK SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Ciner Grubu
477	PARSAN MAKİNA PARÇALARI SANAYİİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Güriş Holding
478	PAŞABAHÇE CAM SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Şişecam
479	PAŞABAHÇE ESKİŞEHİR CAM SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Şişecam
480	PENGUEN GIDA SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Gençoğlu Grup
481	PERFETTİ VAN MELLE GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	

482	PHİLSA PHİLİP MORRİS SABANCI SİGARA VE TÛTÛNCÛLÛK SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
483	PINAR ENTEGRE ET VE UN SANAYİİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yaşar Holding
484	PINAR SU SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yaşar Holding
485	PINAR SÛT MAMÛLLERİ SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yaşar Holding
486	PİLENPAK AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
487	PİMAŞ PLASTİK İNŞAAT MALZEMELERİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Enka Holding
488	PLASTİFAY KİMYA ENDÛSTRİSİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
489	POLİBAK PLASTİK FİLM SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Bakioğlu Holding
490	POLİNAS PLASTİK SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yıldız Holding
491	POLİSAN BOYA SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Polisan Holding
492	POLYLEN SENTETİK İPLİK SANAYİİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Nergis Holding
493	POLYTEKS TEKSTİL SANAYİ ARAŞTIRMA VE EĞİTİM A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Taşdelen Grup
494	POYRAZ POYRAZ FINDIK ENTEGRE SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Poyraz Poyraz Grup
495	PREKONS İNŞAAT SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
496	PROGIDA TARIM ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
497	ROCHE MÛSTAHZARLARI SAN. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
498	ROTEKS TEKSTİL İHRACAT SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
499	SABIRLAR FINDIK İHRACAT LTD. ŞTİ.	Bağımsız İşletme	
500	SAGRA GIDA ÜRETİM PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Bağımsız İşletme	
501	SALTEKS TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
502	SAMET KALIP VE MADENİ EŞYA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
503	SAMSUN MAKİNA SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Aydiner Grup
504	SAMUR HALILARI SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
505	SANKO TEKSTİL İŞLETMELERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Sanko Holding
506	SANOVEL İLAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Toksöz Grup
507	SANTA FARMA İLAÇ SANAYİİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
508	SARAR GİYİM TEKSTİL ENERJİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
509	SARAY DÖKÛM VE MADENİ AKSAM SANAYİ TURİZM A.Ş.	Bağımsız İşletme	

510	SARAY HALI A.Ş.	Bağımsız İşletme	
511	SARAY ÖRME VE KONFEKSİYON SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
512	SARBAK METAL TİC. VE SAN. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
513	SARITAŞ ÇELİK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
514	SARKUYSAN ELEKTROLİTİK BAKIR SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Sarkuysan
515	SCHNEİDER ELEKTRİK SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
516	SELKASAN KAĞIT VE PAKETLEME MALZEMELERİ İMALATI SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Çukurova Holding
517	SELVA GIDA SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	İttifak Holding
518	SERANİT GRANİT SERAMİK SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Sinpaş Holding
519	SEREL SERAMİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Elginkan Topluluğu
520	SERFİL İPLİK VE KUMAŞ FABRİKALARI A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Maser Holding
521	SET BETON MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
522	SETAŞ KİMYA SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
523	SFC ENTEGRE ORMAN ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
524	SİEMENS SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
525	SİFAŞ SENTETİK İPLİK FABRİKALARI A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Nergis Holding
526	SİKA YAPI KİMYASALLARI A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
527	SODA SANAYİİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Şişecam
528	SÖKE DEĞİRMENCİLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
529	SÖKTAŞ DOKUMA İŞLETMELERİ SAN. VE TİC. A.Ş. *	Bağımsız İşletme	
530	SÖNMEZ A.S.F İPLİK DOKUMA VE BOYA SANAYİİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Sönmez Holding
531	SÖNMEZ FİLAMENT SENTETİK İPLİK VE ELYAF SAN. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Sönmez Holding
532	SÖNMEZ PAMUKLU SANAYİİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Sönmez Holding
533	SÖRMAŞ SÖĞÜT REFRAKTER MALZEMELERİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
534	STANDARD PROFİL OTOMOTİV SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
535	STARWOOD ORMAN ÜRÜNLERİ SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
536	SUBOR BORU SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
537	SUNEL TİCARET TÜRK A.Ş.	Bağımsız İşletme	

538	SUNTEKS DOKUMA BOYA APRE SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
539	SURTEL KABLO SANAYİİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
540	SÜNTAŞ SÜNGER VE YATAK SAN. TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
541	SÜPER FİLM AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Sanko Holding
542	SÜTAŞ SÜT ÜRÜNLERİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
543	ŞAHİNLER MENSUCAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Şahinler Holding
544	ŞAHİNLER METAL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
545	ŞA-RA ENERJİ İNŞAAT TİC. VE SAN. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Şa-Ra Grup
546	ŞEKER PİLİÇ VE YEM SAN. TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
547	ŞENPİLİÇ GIDA SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
548	ŞIK MAKAS GİYİM SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
549	ŞİMŞEK BİSKÜVİ VE GIDA SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
550	ŞÖLEN ÇİKOLATA GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
551	T.T.L. TÜTÜN SAN. VE DIŞ TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
552	TAKOSAN OTOMOBİL GÖSTERGELERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Nursanlar Holding
553	TAM GIDA SAN. VE TİC. A.Ş. *	Bağımsız İşletme	
554	TAMEK GIDA VE KONSANTRE SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
555	TAMSA FAYANS SERAMİK ÜRETİM DAĞITIM SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
556	TAMTEKS TEKSTİL KONFEKSİYON İMALATI VE TİCARETİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
557	TANER TRİKO SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
558	TAT GIDA SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Koç Holding
559	TAYEKS DIŞ TİCARET VE TEKSTİL SAN. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
560	TEKEREKOĞLU TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
561	TEKLAS KAUÇUK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
562	TEKNİK ALÜMİNYUM SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
563	TEKNİK MALZEME TİC. VE SAN. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
564	TEKSTİPLİK SAN.VE TİC.A.Ş.	Bağımsız İşletme	
565	TEKSÜT SÜT MAMÜLLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
566	TELLİOĞLU YEM-GIDA ENTEGRE TESİSLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Tellioglu Şirketler Grubu

567	TELRA ELEKTRONİK SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Profilo Holding
568	TEMSA GLOBAL SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Sabancı Holding
569	TEVER AĞAÇ SAN. VE TİC. İŞLETMELERİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
570	TEZCAN GALVANİZLİ YAPI ELEMANLARI SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
571	THE SHELL COMPANY OF TURKEY LTD.	Yabancı Sermayeli İşletme	
572	TIRSAN TREYLER SAN. TİC. VE NAKLİYAT A.Ş.	Bağımsız İşletme	
573	TİCARET VE SANAYİ KONTUVARI T.A.Ş.	Bağımsız İşletme	
574	TİRSAN KARDAN SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
575	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Koç Holding
576	TOROS TARIM SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Tekfen Holding
577	TOSÇELİK PROFİL VE SAC ENDÜSTRİSİ A.Ş. *	Bağımsız İşletme	
578	TOSYALI DEMİR ÇELİK SANAYİ A.Ş. *	Bağımsız İşletme	
579	TOYOTA BOSHOKU TÜRKİYE OTOMOTİV SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
580	TOYOTA OTOMOTİV SANAYİ TÜRKİYE A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
581	TRAKYA CAM SANAYİİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Şişecam
582	TRAKYA DÖKÜM SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Soyak Holding
583	TÜMKA KABLO SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
584	TÜMTEKS TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
585	TÜP MERSERİZE TEKSTİL ELEKTRİK ÜRETİM SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
586	TÜRK HENKEL KİMYA SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
587	TÜRK PIRELLİ LASTİKLERİ A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
588	TÜRK PRYSMIAN KABLO VE SİSTEMLERİ A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
589	TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAKİNELERİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Koç Holding
590	TÜRK YTONG SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
591	UKİ ULUSLARARASI KONFEKSİYON İMALAT VE TİCARET A.Ş.	Bağımsız İşletme	
592	ULUSOY UN SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
593	UMUR BASIM SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
594	UNİLEVER SAN. VE TİC. T.A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
595	UNMAŞ UNLU MAMÜLLER SAN. VE TİC. A.Ş. *	Bağımsız İşletme	

596	UZEL MAKİNA SANAYİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
597	ÜLKER BİSKÜVİ SANAYİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yıldız Holding
598	ÜMRAN ÇELİK BORU SANAYİİ A.Ş.	Bağımsız İşletme	
599	ÜNİTEKS TEKSTİL VE TİCARET A.Ş.	Bağımsız İşletme	
600	ÜNİVERSAL TEKSTİL SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Bağımsız İşletme	
601	VAKKO TEKSTİL VE HAZIR GİYİM SAN. İŞL. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
602	VALF SANAYİİ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Elginkan Topluluğu
603	VATAN PLASTİK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
604	VE-GE HASSAS KAĞIT VE YAPIŞTIRICI BANT SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
605	VENÜS GİYİM SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
606	VERİM PLASTİK İHTİYAÇ MADDELERİ DAĞITIM A.Ş.	Bağımsız İşletme	
607	VESTEL BEYAZ EŞYA SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Zorlu Holding
608	VİKİNG KAĞIT VE SELÜLOZ A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yaşar Holding
609	VİKO ELEKTRİK VE ELEKTRONİK ENDÜSTRİSİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
610	VİTRA KARO SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Eczacıbaşı Holding
611	VOLKSWAGEN ELEKTRİK SİSTEMLERİ A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
612	VOTORANTİM ÇİMENTO SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
613	YAKUPOĞLU TEKSTİL VE DERİ SAN. TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
614	YARIŞ KABİN SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
615	YATAŞ YATAK VE YORGAN SAN. TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
616	YAVUZ GIDA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Bağımsız İşletme	
617	YAZAKİ OTOMOTİV YAN SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
618	YAZAKİ WİRING TECHNOLOGİES TÜRKİYE ELEKTRİK SİSTEMLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Yabancı Sermayeli İşletme	
619	YAZICI DEMİR ÇELİK SANAYİ VE TURİZM TİCARET A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Diler Holding
620	YEŞİLYURT DEMİR ÇELİK ENDÜSTRİSİ VE LİMAN İŞLETMELERİ LTD. ŞTİ.	Bağımsız İşletme	
621	YEŞİM TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Nergis Holding

622	YILDIZ ENTEGRE AĞAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Yıldızlar Holding
623	YILDIZ SUNTA MDF ORMAN ÜRÜNLERİ SANAYİ TESİSLERİ İTH. İHR. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
624	YİBİTAŞ YOZGAT İŞÇİ BİRLİĞİ İNŞAAT MALZEMELERİ TİC. VE SAN. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
625	YİĞİT AKÜ MALZEMELERİ NAKLİYAT TURİZM İNŞAAT SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
626	YOLBULAN METAL SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
627	YONCA GIDA SANAYİ İŞLETMELERİ İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş.	Bağımsız İşletme	
628	YÖRSAN GIDA MAMÜLLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
629	YÖRÜKOĞLU SÜT VE ÜRÜNLERİ SAN. TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
630	YUDUM GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
631	YURTBAY SERAMİK SAN. VE TİC. A.Ş.	Bağımsız İşletme	
632	YÜCEL BORU VE PROFİL ENDÜSTRİSİ A.Ş. *	Bağımsız İşletme	
633	YÜNSA YÜNLÜ SAN. VE TİC. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Sabancı Holding
634	ZF SACHS SÜSPANSİYON SİSTEMLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Yabancı Sermayeli İşletme	
635	ZORLU ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Zorlu Holding
636	ZORLUTEKS TEKSTİL TİC. VE SAN. A.Ş.	İşletme Grubuna Bağlı İşletme	Zorlu Holding

* Bir işletme grubuna bağlı olmakla beraber bağlı olduğu grup 3'ten az sektörde faaliyet gösterdiği için "Bağımsız İşletme" olarak kabul edilen işletmeler

** Hakkında herhangi bir bilgi bulunamayıp "Bağımsız İşletme" olarak kabul edilen işletmeler

EK 4. ARAŞTIRMAYA KONU EDİLEN İŞLETME GRUPLARI

ABALIOĞLU HOLDİNG
ADO GRUP
AKBAŞ HOLDİNG
AKÇA HOLDİNG
AKIN HOLDİNG
AKKANAT HOLDİNG
AKKÖK HOLDİNG
ALARKO HOLDİNG
ALTINBAŞ HOLDİNG
ANADOLU GRUBU
AYDINER GRUP
BAKİOĞLU HOLDİNG
BATI ANADOLU GRUBU
BAYRAKTAR HOLDİNG
BİLKENT HOLDİNG
BORUSAN HOLDİNG
BOYDAK HOLDİNG
BOYNER HOLDİNG
BÜYÜKMIHÇI GRUP
CAN GROUP
CECELİ GRUP
CİNER GRUBU
COŞKUNÖZ HOLDİNG
ÇALIK HOLDİNG
ÇUKUROVA HOLDİNG
DEMİRÖREN ŞİRKETLER GRUBU
DİLER HOLDİNG
DOĞAN HOLDİNG
ECZACIBAŞI HOLDİNG
EFESAN ŞİRKETLER GRUBU
EKİNCİLER HOLDİNG
EKSİM YATIRIM HOLDİNG
ELGİNKAN TOPLULUĞU
ENKA HOLDİNG
ERDEMOĞLU HOLDİNG
EREN HOLDİNG
ERMETAL ŞİRKETLER GRUBU
FARPLAS ŞİRKETLER GRUBU
FENİŞ HOLDİNG
GAMA HOLDİNG
GENÇOĞLU GRUP
GÜLSAN HOLDİNG

GÜNKAR ŞİRKETLER GRUBU
GÜRİŞ HOLDİNG
HABAŞ TOPLULUĞU
HARPUT HOLDİNG
HATTAT HOLDİNG
HAYAT HOLDİNG
HEY GRUP
İBRAHİM POLAT HOLDİNG
İÇDAŞ GRUP
İHLAS HOLDİNG
İSKUR GRUP
İŞBİR HOLDİNG
İTTİFAK HOLDİNG
KALE ENDÜSTRİ HOLDİNG
KALE GRUBU
KALTUN GRUP
KAPTAN ŞİRKETLER GRUBU
KAR ŞİRKETLER GRUBU
KARAMANCI HOLDİNG
KAYNAK GRUP
KAZANCI HOLDİNG
KILIÇ HOLDİNG
KIRAÇ HOLDİNG
KİBAR HOLDİNG
KİPAŞ HOLDİNG
KOCAER GRUP
KOÇ HOLDİNG
KOÇKAYA HOLDİNG
KOMBASSAN HOLDİNG
KORUMA ŞİRKETLER GRUBU
KÜRÜM HOLDİNG
LİMAK HOLDİNG
MAHZAR ZORLU HOLDİNG
MASER HOLDİNG
MİTAŞ GRUP
NAKSAN HOLDİNG
NERGİS HOLDİNG
NUH ŞİRKETLER GRUBU
NURSAN GRUP
NURSANLAR HOLDİNG
ÖZDİLEK HOLDİNG
POLİSAN HOLDİNG
POYRAZ POYRAZ GRUP
PROFİLO HOLDİNG
SABANCI HOLDİNG

SANKO HOLDİNG
SARKUYSAN
SİNPAŞ HOLDİNG
SOYAK HOLDİNG
SÖNMEZ HOLDİNG
ŞAHİNLER HOLDİNG
ŞA-RA GRUP
ŞİŞECAM
TAŞDELEN GRUP
TEKFEN HOLDİNG
TELLİOĞLU ŞİRKETLER GRUBU
TERMİKEL GRUBU
TOKSÖZ GRUP
TORUNAR HOLDİNG + KİLER HOLDİNG
UZAN HOLDİNG
YALINKAYA HOLDİNG
YAŞAR HOLDİNG
YILDIZ HOLDİNG
YILDIZLAR HOLDİNG
YILLDIZ HOLDİNG
YİMPAŞ HOLDİNG
ZORLU HOLDİNG

* Torunlar Holding ve Kiler Holding Kütahya Şeker Fab. A.Ş.'ye eşit oranda iştirak ettikleri için listede birlikte yer almaktadırlar.

EK 5. 2013 YILI LİSTESİNDE YER ALAN İŞLETME GRUPLARI

1	ABALIOĞLU HOLDİNG
2	ABDULKADİR ÖZCAN A.Ş.
3	ACEKA HOLDİNG
4	ADO GRUP
5	AKBAŞ HOLDİNG
6	AKÇA HOLDİNG
7	AKEL GRUP
8	AKG GRUBU
9	AKIN HOLDİNG
10	AKKANAT HOLDİNG
11	AKKÖK HOLDİNG
12	ALARKO HOLDİNG
13	ALBAYRAK GRUBU
14	ALTAŞ GRUP
15	ALTINBAŞ HOLDİNG
16	ANADOLU GRUBU
17	ATAY HOLDİNG
18	ATİKER ŞİRKETLER GRUBU
19	AYDINER GRUBU
20	AYHANLAR HOLDİNG
21	BAKİOĞLU HOLDİNG
22	BATI ANADOLU GRUBU
23	BAYRAKTAR HOLDİNG
24	BAYRAKTLAR HOLDİNG
25	BORSAN GRUP
26	BORUSAN HOLDİNG
27	BOYDAK HOLDİNG
28	BOYNER HOLDİNG
29	CAN GROUP
30	CECELİ GRUBU
31	CENGİZ HOLDİNG
32	CİNER GRUBU
33	COŞKUNÖZ HOLDİNG
34	ÇALIK HOLDİNG
35	ÇELİKLER HOLDİNG
36	ÇUKUROVA HOLDİNG
37	DEMİRÖREN HOLDİNG
38	DESTEBAŞI GRUP
39	DİLER HOLDİNG
40	DİRİL GROUP
41	DOĞAN HOLDİNG
42	DOĞANLAR YATIRIM HOLDİNG
43	E. ÖZGÖRKEY GRUBU

44	ECZACIBAŞI TOPLULUĞU
45	EFESAN ŞİRKETLER GRUBU
46	EKİNCİLER HOLDİNG
47	EKSİM HOLDİNG
48	ELGİNKAN TOPLULUĞU
49	ENKA HOLDİNG
50	ERCAN ŞİRKETLER TOPLULUĞU
51	ERDEMOĞLU HOLDİNG
52	EREN HOLDİNG
53	ERİKOĞLU HOLDİNG
54	ERMETAL ŞİRKETLER GRUBU
55	FARPLAS ŞİRKETLER GRUBU
56	FEMAŐ GRUP
57	GENÇER HOLDİNG
58	GENÇOĞLU GROUP
59	GENTAŞ ŞİRKETLER GRUBU
60	GÖKÇEN GRUP
61	GÜLSAN HOLDİNG
62	GÜRİŞ HOLDİNG
63	HACIOĞULLARI ŞİRKETLER GRUBU
64	HARPUT HOLDİNG
65	HASIRCI GROUP
66	HATTAT HOLDİNG
67	HAYAT HOLDİNG
68	İBRAHİM POLAT HOLDİNG
69	İÇDAŞ GRUP
70	İHLAS HOLDİNG
71	İLHAN GRUP
72	İNCİ HOLDİNG
73	İPEK ŞİRKETLER GRUBU
74	İSHAKOĞLU GROUP
75	İSKUR GRUP
76	İŞBİR HOLDİNG
77	İTTİFAK HOLDİNG
78	KADOOĞLU HOLDİNG
79	KALE ENDÜSTRİ HOLDİNG
80	KALE HOLDİNG
81	KALTUN GRUBU
82	KAPTAN ŞİRKETLER GRUBU
83	KAR ŞİRKETLER TOPLULUĞU
84	KARAMANCI HOLDİNG
85	KARTEKS ŞİRKETLER GRUBU
86	KAYNAK GROUP
87	KAZANCI HOLDİNG
88	KILIÇ HOLDİNG

89	KIRAÇA HOLDİNG
90	KİBAR HOLDİNG
91	KİPAŞ HOLDİNG
92	KOCAER GROUP
93	KOÇ HOLDİNG
94	KOÇKAYA HOLDİNG
95	KOMBASSAN HOLDİNG
96	KORUMA ŞİRKETLER GRUBU
97	KOZA İPEK HOLDİNG
98	KÜÇÜKBAY GRUBU
99	KÜRÜM HOLDİNG
100	LİMAK HOLDİNG
101	MİTAŞ GROUP
102	NAKSAN HOLDİNG
103	NERGİS HOLDİNG
104	NUH ŞİRKETLER GRUBU
105	NUROL HOLDİNG
106	NURSAN GROUP
107	ORKA HOLDİNG
108	ÖZDİLEK HOLDİNG
109	POLİSAN HOLDİNG
110	POYRAZ POYRAZ GROUP
111	RİTAŞ HOLDİNG
112	SABANCI HOLDİNG
113	SANKO HOLDİNG
114	SARKUYSAN
115	SİNPAŞ HOLDİNG
116	SOMA HOLDİNG
117	SOYAK HOLDİNG
118	SUNGUR GROUP
119	ŞAHİNLER HOLDİNG
120	ŞA-RA GROUP
121	ŞİŞECAM
122	TACİRLER YATIRIM HOLDİNG
123	TANIŞLAR GRUP
124	TAŞDELEN GROUP
125	TEKFEN HOLDİNG
126	TELLİOĞLU ŞİRKETLER GRUBU
127	TERMİKEL GRUP
128	TORUNLAR HOLDİNG + KİLER HOLDİNG*
129	TUZA HOLDİNG
130	TÜRKMEN HOLDİNG
131	VEFA HOLDİNG
132	YAŞAR HOLDİNG
133	YEŞİLYURT GRUP

134	YILDIRIM HOLDİNG
135	YILDIZ HOLDİNG
136	YILDIZLAR HOLDİNG
137	YILDIZLAR SSS HOLDİNG
138	YILTEKS TOPLULUĞU
139	ZORLU HOLDİNG

* Torunlar Holding ve Kiler Holding Kütahya Şeker Fab. A.Ş.'ye eşit oranda iştirak ettikleri için listede birlikte yer almaktadırlar.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Tufan KIZILTUĞ
Doğum Yeri : Aydın
Doğum Tarihi : 17/06/1983
Medeni Hali : Evli
Elektronik posta : tufankiziltug@mu.edu.tr

EĞİTİM BİLGİLERİ

Lise : Aydın Anadolu Ticaret Meslek Lisesi (1997-2001)

Lisans : Boğaziçi Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Yönetim Bilişim Sistemleri
(2002-2007)